

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่มโรงเรียน
สหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี

วันรบ บุญนำ

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤศจิกายน 2561

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

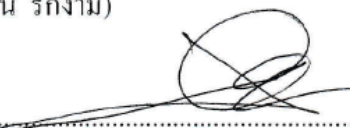
คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ วันรบ บุญนำ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.ชัยพจน์ รักรงาม)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(ดร.ชัยพจน์ รักรงาม)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวาสดี)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุกาญจน์ ธีระวิชิตระกุล)
วันที่ ๕ เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2561

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์ ให้คำปรึกษา และช่วยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก ดร.ชัยพนธ์ รังงาม อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก งานนิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวาสดี รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก กรรมการสอบงานนิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.สุกิจ โปธิศิริกุล อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ดร.บุญยกุล หัตถ์ อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และนายวิทยา รัชญูโชติ ผู้อำนวยการ โรงเรียน โป่งน้ำร้อนวิทยาคม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์รับเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย อีกทั้งขอขอบพระคุณท่านผู้เป็นเจ้าของเอกสาร ตำรา และวิทยานิพนธ์ ที่ผู้วิจัยได้ใช้ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่บิดา มารดา ผู้มีพระคุณ ที่เป็นผู้ให้ชีวิตและอบรมเลี้ยงดูให้การศึกษา ตลอดจนได้ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณที่ ๆ เพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจและช่วยเหลือในระหว่างกำลังศึกษา และรวมถึงคุณครู อาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย จนได้รับความสำเร็จในการศึกษาดังความมุ่งหมายทุกประการ

วันรบ บุญนำ

58950134: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: หลักธรรมาภิบาล/ ผู้บริหารสถานศึกษา/ กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม/ สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17

วันรบ บุญนำ: การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครู
กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี
(ADMINISTRATION ON GOOD GOVERNANCE BY SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE
ATTITUDES OF SCHOOL TEACHERS IN TUBTIM UNITED CAMPUS UNDER THE
SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 17 CHANTHABURI PROVINCE)
คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: ชัยพจน์ รั้งงาม, กศ.ด. 99 หน้า. ปี พ.ศ. 2561.

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารตามหลัก
ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตามเพศ วิชยฐานะ และประสบการณ์
การทำงานกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2561 จำนวน
152 คน จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified sampling) ตามเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ตาราง
กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 608-610) เครื่องมือที่ใช้
ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยเป็นเกณฑ์มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .38-.80 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 และสถิติที่ใช้ใน
การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t-test)
การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า

1. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่มโรงเรียน
สหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี โดยรวมและ
รายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ด้านหลัก
นิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความโปร่งใส ลำดับสุดท้าย คือ ด้านหลักความคุ้มค่า

2. เปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครู
กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี
จำแนกตามเพศ วิชยฐานะ และประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ

58950134: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION: M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: GOOD GOVERNANCE/ ADMINISTRATORS/ TUBTIM UNITED CAMPUS/ THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 17

WANROB BOONNAM: ADMINISTRATION ON GOOD GOVERNANCE BY SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE ATTITUDES OF SCHOOL TEACHER IN TUBTIM UNITED CAMPUS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 17 CHANTHABURI PROVINCE. ADVISORY COMMITTEE: CHAIPOOT RAK-NGAM, Ed.D. 99 P. 2018.

This research aimed to study and compare the administration on good governance by school administrators as rated via the attitudes of school teachers at Tubtim United Campus under the Secondary Educational Service Area Office 17 in Chanthaburi Province as classified by gender, academic standing, and working experience. The sample used in this study was 152 teachers working in Tubtim United Campus under the Secondary Educational Service Area Office 17 in Chanthaburi Province in 2018. The criteria used to determine the size of the sample was suggested based on Krejcie & Morgan's table. The data collection instrument used in this research was a five-point scale questionnaire, with the item discriminative power between .38-.80 and the reliability of .98. The statistics used to analyze the data was Mean ($\bar{X}$), Standard Deviation (SD), t -test and One-way ANOVA.

This study revealed that

1. The administration on good governance by school administrators in the attitudes of school teachers at Tubtim United Campus under the Secondary Educational Service Area Office 17 in Chanthaburi Province as a whole and each aspect was at a high level. They are put in order from high to low as the following: legal principles, moral principles, transparency, and worthiness

2. A comparison of the administration on good governance by school administrators in the attitudes of school teachers at Tubtim United Campus under the Secondary Educational Service Area Office 17 in Chanthaburi Province as classified by gender, academic standing, and working experience as a whole and each aspect was found difference was not significant statistically.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
คำถามของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
สภาพการจัดการศึกษากลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17.....	9
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา.....	15
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาล.....	22
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	32
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	38
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	38
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	64
สรุป.....	64
อภิปรายผล.....	67
ข้อเสนอแนะ.....	75
บรรณานุกรม.....	77
ภาคผนวก.....	84
ภาคผนวก ก.....	85
ภาคผนวก ข.....	89
ภาคผนวก ค.....	97
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	99

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	39
2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ.....	45
3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวิทยฐานะ.....	46
4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน.....	46
5 ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี โดยรวมและรายด้าน.....	47
6 ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ด้านหลัก นิติธรรม โดยรวมและรายข้อ.....	48
7 ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ด้านหลัก คุณธรรม โดยรวมและรายข้อ.....	49
8 ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมและรายข้อ.....	51
9 ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมและรายข้อ.....	52
10 ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมและรายข้อ.....	54

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11	55
<p>ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารตามหลัก ธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมและรายข้อ.....</p>	
12	57
<p>การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมชาติของผู้บริหาร สถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน.....</p>	
13	58
<p>การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมชาติ ของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน.....</p>	
14	59
<p>การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมชาติของผู้บริหาร สถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามวิทยฐานะ โดยรวมและ รายด้าน.....</p>	
15	60
<p>การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมชาติ ของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี จำแนกตาม วิทยฐานะ โดยรวมและรายด้าน.....</p>	
16	61
<p>การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมชาติของผู้บริหาร สถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน.....</p>	
17	62
<p>การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมชาติ ของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน.....</p>	
18	98
<p>ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถาม.....</p>	

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	5

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะและการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมตลอดทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีทัศนเป็นผู้ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติ และปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ รัฐพึงดำเนินการให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐให้เป็นไปตามระบบคุณธรรม โดยกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการป้องกันมิให้ผู้ใดใช้อำนาจ หรือกระทำการโดยมิชอบที่เป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่หรือกระบวนการแต่งตั้งหรือการพิจารณาความดีความชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐรัฐพึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560, หน้า 19-20)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ที่ดำเนินต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งในระดับชุมชน ระดับ ภาค และระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ และทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่ “สังคมอยู่ร่วมกัน อย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” จากวิสัยทัศน์ดังกล่าว จึงเป็นการนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่ พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน และสังคมไทยให้มีคุณภาพ มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากร และได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิด สร้างสรรค์ บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ขณะเดียวกันยังจำเป็นต้องบริหาร ให้บังเกิดผล

ในทางปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้หลักการพัฒนาพื้นที่ ภารกิจ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมไทย ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง มุ่งให้เกิดภูมิคุ้มกันและมีการจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม บนพื้นฐานของการสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์เป็นของตนเอง รวมทั้งการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จริงจัง และมีธรรมาภิบาล (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555, หน้า 17)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้มีการกำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และบริหารงานทั่วไป ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง มีการจัดระบบโครงสร้างกระบวนการศึกษาของไทย มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา การกระจายอำนาจดังกล่าวทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการ โดยให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษามิบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบในการพัฒนาเยาวชน ซึ่งในการจัดการศึกษาโดยมีความมุ่งหวังที่จะให้การศึกษาเป็นกระบวนการที่จะพัฒนาเยาวชนอย่างสมดุลรอบด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ สังคม และสอดคล้องกับความต้องการของบุคคล ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทำให้สถานศึกษาต้องตระหนักในการบริหารให้เกิดความโปร่งใส และมีความรับผิดชอบทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเกิดความเชื่อมั่นในสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษานับว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดในการดำเนินงานต่าง ๆ ในโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายหรือภารกิจที่กำหนดไว้ ซึ่งการดำเนินงานอย่างประสบความสำเร็จต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่าย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 35)

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานถือเป็นหน่วยงานทางการศึกษา มีคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ในการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา และมีผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการครูและบุคลากรในสถานศึกษานั้น ๆ ดังนั้น ผู้อำนวยการสถานศึกษาจึงถือว่าเป็นผู้บริหารสถานศึกษา มีหน้าที่บริหาร บังคับบัญชา ควบคุม กำกับติดตามการปฏิบัติงานและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา ปัจจุบันสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นนิติบุคคลเมื่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นนิติบุคคล จึงหมายถึง บุคคลตามที่กฎหมายกำหนด ผู้อำนวยการสถานศึกษาจึงเป็นผู้แทนนิติบุคคลของสถานศึกษา จึงได้รับการกระจายอำนาจจากกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป (ชนิษฐ์ภักดิ์ ลิงหลกะ, 2549, หน้า 5)

ในการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ผู้ที่มีบทบาทมากที่สุด คือ ผู้บริหาร ซึ่งนับได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญในการจัดระบบบริหาร ทั้งในวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารงานทั่วไป ให้มีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีหรือ หลักธรรมาภิบาล ที่ยึดหลักนิติธรรม คุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วมและหลักความคุ้มค่า นำมาเป็นเครื่องมือในการนำวิสัยทัศน์และนโยบายสู่การปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 35)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 (จันทบุรี-ตราด) มีสถานศึกษาจำนวน 23 โรงเรียน มีผู้บริหารทั้งสิ้น 51 คน ได้มีการกระจายอำนาจจากเขตพื้นที่ โดยมีการจัดตั้ง สหวิทยาเขต แบ่งออกเป็น 5 สหวิทยาเขต คือ สหวิทยาเขตทับทิม สหวิทยาเขตนุสรคาม สหวิทยาเขตไพลิน สหวิทยาเขตมรกต สหวิทยาเขตสตาร์บุษ โดยมิวิสัยทัศน์ คือ “สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 มีคุณภาพตามมาตรฐานสู่สากลบนพื้นฐานของความเป็นไทย” การบริหารจัดการสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขต จึงต้องนำหลัก “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารและจัดให้เข้ากับการดำเนินงานของสถานศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารงานทั่วไป สหวิทยาเขตทับทิม ที่ตั้ง คือ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี อำเภอเมืองจันทบุรี โรงเรียนโป่งน้ำร้อนวิทยาคม อำเภอโป่งน้ำร้อน โรงเรียนหนองตาคงพิทยาคาร อำเภอโป่งน้ำร้อน โรงเรียนเครือหวายวิทยาคม อำเภอโป่งน้ำร้อน โรงเรียนมะขามสรรเสริญ อำเภอมะขาม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17, 2560, หน้า 18)

เมื่อสถานศึกษาได้รับการกระจายอำนาจมากพอกับหัวหน้าส่วนราชการในระดับกระทรวงและกรมแล้ว การบริหารสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องใช้หลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี คือ ต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการ จึงจะทำให้การบริหารบังเกิดผลสำเร็จอย่างมีคุณภาพ และเป็นที่ยอมรับ และศรัทธาของบุคคลทั่วไป จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษาเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในทัศนะของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี เพื่อจะได้นำไปเป็นข้อมูลสารสนเทศ อันจะนำไปสู่การวางแผนพัฒนาและกำหนดแนวทางในการพัฒนาการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนะของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตามเพศ วิชยฐานะ และประสบการณ์การทำงาน

คำถามของการวิจัย

1. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี อยู่ในระดับใด

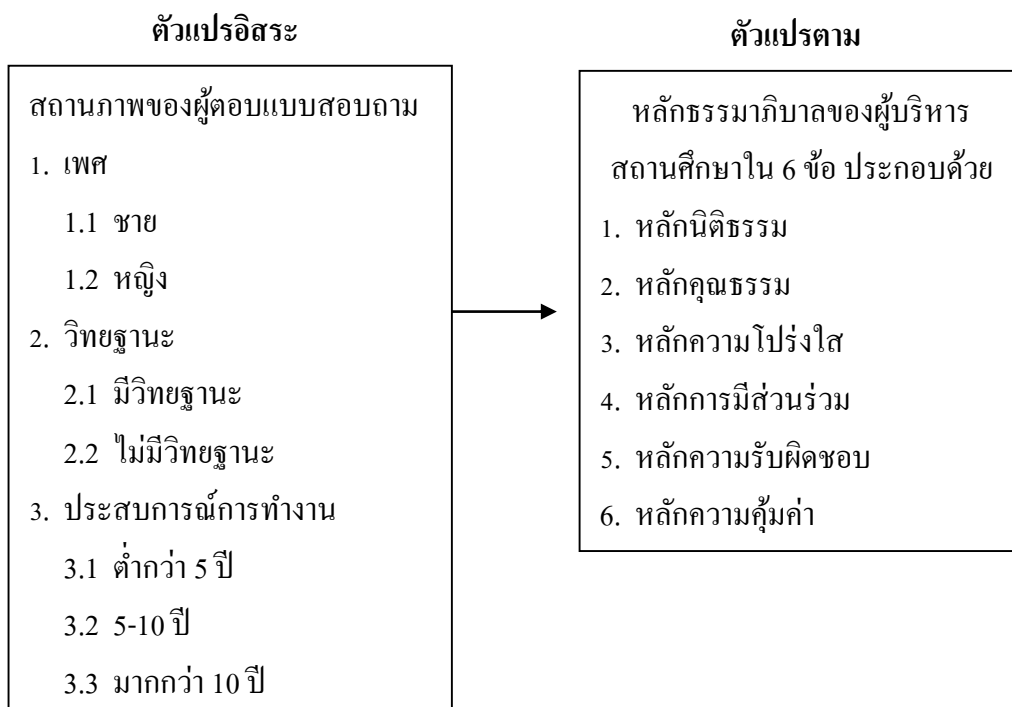
2. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตามเพศ วิชยฐานะ และประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกันหรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามเพศ วิชยฐานะ และประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี โดยใช้หลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ประกอบด้วย 6 หลัก (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระบบการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี, 2542) คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยเปรียบเทียบจำแนกตามเพศ วิชยฐานะ และประสบการณ์การทำงาน สรุปเป็นกรอบแนวคิดได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ในการบริหารงานในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ดังนี้

1. เป็นข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผล
2. เป็นข้อเสนอแนะแนวทางให้กับครูและผู้บริหารสถานศึกษา ได้นำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลในการนำไปพัฒนาสถานศึกษา และพัฒนางานในหน้าที่ของตนเอง
3. เป็นแนวทางในการนำไปพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานต้นสังกัดที่จะเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี โดยใช้หลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้าง

ระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ประกอบด้วย 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระบบการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี, 2542)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2561 จำนวน 250 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2561 โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607-609) ได้จำนวน 152 คน จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified sampling) ตามเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

3. ตัวแปรที่ศึกษา คือ

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกดังนี้

3.1.1 เพศ

3.1.1.1 ชาย

3.1.1.2 หญิง

3.1.2 วิทยฐานะ

3.1.2.1 มีวิทยฐานะ

3.1.2.2 ไม่มีวิทยฐานะ

3.1.3 ประสบการณ์การทำงาน

3.1.3.1 ต่ำกว่า 5 ปี

3.1.3.2 5-10 ปี

3.1.3.3 มากกว่า 10 ปี

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารตามลักษณะมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย

3.2.1 หลักนิติธรรม

3.2.2 หลักคุณธรรม

3.2.3 หลักความโปร่งใส

3.2.4 หลักการมีส่วนร่วม

3.2.5 หลักความรับผิดชอบ

3.2.6 หลักความคุ้มค่า

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หมายถึง หลักในการปกครอง การบริหาร การจัดการ การควบคุมดูแล กิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม ประกอบด้วย องค์ประกอบ 6 หลัก ดังนี้

1.1 หลักนิติธรรม หมายถึง การใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย

1.2 หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม คือ รู้จักคิด พูด ทำ กิจการงาน และปฏิบัติงานได้เหมาะสม ถูกกาลเทศะ บุคคล สังคม และสถานการณ์มีการวินิจฉัย สั่งการ และปฏิบัติต่อผู้อยู่ใต้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ด้วยความชอบธรรม บนพื้นฐาน แห่งหลักธรรม หลักการ เหตุผล และข้อมูลที่ต้องการ เชื่อถือได้ และตรงประเด็น และด้วยความเที่ยง ธรรม คือ ไม่อคติ หรือลำเอียงด้วยความหลงรัก หลงชัง ด้วยความกลัวเกรง และด้วยความหลง ไม่รู้จริง คือ ขาดข้อมูลที่ถูกต้องเชื่อถือได้ และสมบูรณ์ เป็นเครื่องประกอบการวินิจฉัย ตัดสินใจ ให้ความเที่ยงธรรม

1.3 หลักความโปร่งใส หมายถึง กระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา ชี้แจงได้ เมื่อมีข้อสงสัย และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร อันไม่ต้องห้ามตามกฎหมายได้อย่างเสรี โดยประชาชนสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ และสามารถ ตรวจสอบได้

1.4 หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ข้าราชการ ประชาชนและผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียทุกกลุ่มมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะร่วมเสนอ ปัญหา/ ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมการแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการ ตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

1.5 หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยความรับผิดชอบนั้น ควรอยู่ในระดับที่สนองต่อความคาดหวัง ของสาธารณะ รวมทั้งการแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ

1.6 หลักความคุ้มค่า หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เกิดผลิตภาพที่คุ้มค่าต่อการลงทุนและบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ทั้งนี้ ต้องมีการลดขั้นตอน

และระยะเวลาในการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวก และลดภาระค่าใช้จ่าย ตลอดจนยกเลิกภารกิจที่ซ้ำซ้อนและไม่มีความจำเป็น

2. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษา ที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่ง ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และผู้ที่รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา

3. กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม หมายถึง กลุ่มโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นตามประกาศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี อำเภอเมือง จันทบุรี โรงเรียนโป่งน้ำร้อนวิทยาคม อำเภอโป่งน้ำร้อน โรงเรียนหนองตากงพิทยาคาร อำเภอโป่งน้ำร้อน โรงเรียนเครือหวายวิทยาคม อำเภอโป่งน้ำร้อน และโรงเรียนมะขามสรรเสริญ อำเภอมะขาม เพื่อให้ง่ายต่อการบริหารจัดการพื้นที่โรงเรียนในเขตรับผิดชอบ

4. ครู หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อ ดังนี้

1. สภาพการจัดการศึกษากลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17
2. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา
3. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาล
4. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพการจัดการศึกษากลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17

ข้อมูลเกี่ยวกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17

ความเป็นมา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 เป็นหน่วยงานภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่จัดตั้งขึ้นตามประกาศ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา ลงวันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2553 โดยกำหนดหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตามการบริหาร จัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 มีโรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น 39 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนในจังหวัดจันทบุรี 23 โรงเรียน จังหวัดตราด จำนวน 16 โรงเรียน มีนักเรียน จำนวน 27,243 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 1,472 คน

สภาพทางภูมิศาสตร์

ที่ตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ตั้งอยู่เลขที่ 9 ถนนศรียานุสรณ์ ตำบลวัดใหม่ อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี และศูนย์ประสานงานสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดตราด ที่ตั้งอาคาร Smart school โรงเรียนตราษตระการคุณ
จังหวัดตราด

ทิศทางการพัฒนาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17

วิสัยทัศน์ (Vision)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 บริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม
อย่างมีคุณภาพ ระดับมาตรฐานสากลบนพื้นฐานขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมไทย

พันธกิจ (Mission)

1. ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาให้ทั่วถึงและมีคุณภาพ
2. พัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ระดับมาตรฐานสากล
3. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สู่ทักษะอาชีพ
4. ส่งเสริม สนับสนุน ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี

วัฒนธรรมไทย และค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ

5. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาล

เป้าประสงค์ (Goals)

1. ประชากรวัยเรียนในเขตพื้นที่บริการทุกคนได้รับ โอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน
อย่างทั่วถึงมีคุณภาพและเสมอภาค
2. ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีคุณภาพสู่ระดับมาตรฐานสากล
3. ผู้เรียนมีศักยภาพตามแนวทางการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สู่ทักษะ อาชีพ
4. ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี
วัฒนธรรมไทย และค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ

5. สถานศึกษาบริหารจัดการศึกษาสู่ระดับมาตรฐานสากล

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategies)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเพิ่ม โอกาส และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 1 การส่งเสริมการรับนักเรียน สร้างทางเลือกและลดความเหลื่อมล้ำ

ทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ระดับมาตรฐานสากล

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาการจัดการศึกษาสู่ระดับมาตรฐานสากล

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาคุณภาพ ครู และบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สู่ทักษะอาชีพ

กลยุทธ์ที่ 1 การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

กลยุทธ์ที่ 2 การเสริมสร้างทักษะสู่อาชีพ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมไทย และค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ

กลยุทธ์ที่ 1 การปลูกฝังให้ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมไทย และค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ

กลยุทธ์ที่ 2 การส่งเสริม สนับสนุน ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ดำรงชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาสู่ระดับมาตรฐานสากล

กลยุทธ์ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา

จุดเน้นในการพัฒนาสู่เป้าหมายความสำเร็จ

จุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดจุดเน้นการ ดำเนินงาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 จุดเน้นด้านผู้เรียน

1.1 นักเรียนมีสมรรถนะสำคัญสู่มาตรฐานสากล ดังต่อไปนี้

1.1.1 นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญาที่สมดุล เหมาะสมกับวัย และเรียนรู้อย่างมีความสุข

1.1.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบระดับชาติ (O-NET) กลุ่มสาระหลักเพิ่มขึ้น เฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 3

1.1.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความสามารถด้านภาษาอ่านออกเขียนได้ ด้านคำนวณและด้านการใช้เหตุผลที่เหมาะสม

1.1.4 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้รับการส่งเสริมให้มี แรงจูงใจสู่อาชีพด้วยการแนะแนว ทั้งโดยครูและผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ (ผู้ประกอบการ ศิษย์เก่า สถานประกอบการ) และได้รับการพัฒนาความรู้ทักษะที่เหมาะสมกับ การประกอบอาชีพสุจริต ในอนาคต

1.1.5 นักเรียนมีทักษะชีวิต ทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์อย่างน้อย 2 ภาษา ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เหมาะสมตามช่วงวัย

1.2 นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมรักความเป็นไทยห่างไกลยาเสพติด มีคุณลักษณะและทักษะทางสังคมที่เหมาะสม

1.2.1 นักเรียนระดับประถมศึกษาใฝ่เรียนรู้ใฝ่ดีและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

1.2.2 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีทักษะการแก้ปัญหาและอยู่อย่างพอเพียง

1.2.3 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความมุ่งมั่นในการศึกษาและการทำงาน และสามารถปรับตัวเข้ากับพหุวัฒนธรรมบนพื้นฐานวัฒนธรรมที่งดงามของไทย

1.3 นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาเต็มศักยภาพเป็นรายบุคคลด้วยรูปแบบที่หลากหลาย

1.3.1 เด็กพิการได้รับการพัฒนาศักยภาพเป็นรายบุคคลด้วยรูปแบบที่หลากหลายตามหลักวิชา

1.3.2 เด็กด้อยโอกาสและเด็กในพื้นที่พิเศษได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรและอัตลักษณ์แห่งตน

1.3.3 นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษได้รับการส่งเสริมให้มีความเป็นเลิศด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีพื้นฐานทางวิศวกรรมศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา กีฬา ดนตรี และศิลปะ

1.3.4 นักเรียนที่เรียนภายใต้การจัดการศึกษาโดยครอบครัว สถานประกอบการ บุคคล องค์กรวิชาชีพ องค์กรเอกชน องค์กรชุมชน และองค์กรสังคมอื่น และการศึกษาทางเลือก ได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน

1.3.5 เด็กกลุ่มที่ต้องการการคุ้มครองและช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษได้รับการคุ้มครองและช่วยเหลือ เยียวยา ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย

1.3.6 เด็กวัยเรียนในถิ่นทุรกันดารได้รับการศึกษาและพัฒนาทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ส่วนที่ 2 จุดเน้นด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.1 ครูได้รับการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะในการสื่อสารมีสมรรถนะในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.1 ครูได้รับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนคิดแบบต่าง ๆ และการวัดประเมินผลให้สามารถพัฒนาและประเมินผลนักเรียนให้มีคุณภาพตามศักยภาพเป็นรายบุคคล

2.1.2 ครูสามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศและการสื่อสารอย่างเหมาะสม

2.1.3 ครูได้รับการนิเทศแบบกัลยาณมิตรโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ทั้งในโรงเรียน ระหว่างโรงเรียน หรือภาคส่วนอื่น ๆ ตามความพร้อมของโรงเรียน

2.1.4 ครูสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและทุกภาคส่วนให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้

2.1.5 ครูจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเป็นประชาคม อาเซียน

2.1.6 ครูและบุคลากรทางการศึกษามีจิตวิญญาณของความเป็นครู การเป็นครูมีอาชีพและยึดมั่นในจรรยาบรรณของวิชาชีพ

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารงานทุกด้านให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

2.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษามีขวัญกำลังใจในการทำงาน

2.4 องค์กรคณะบุคคลและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องวางแผนและสรรหาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและสังคม

ส่วนที่ 3 จุดเน้นด้านการบริหารจัดการ

3.1 สถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษบริหารจัดการ โดยมุ่งเน้นการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และมีความรับผิดชอบต่อการดำเนินงาน

3.1.1 โรงเรียนที่ไม่ผ่านการรับรองคุณภาพภายนอกและที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ได้รับการแก้ไข ช่วยเหลือ นิเทศ ติดตาม และประเมินผล โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทำหน้าที่ ส่งเสริม สนับสนุน และเป็นผู้ประสานงานหลักให้โรงเรียนทำแผนพัฒนาเป็นรายโรงเรียน ร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ โดยใช้มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3.1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัฒนาระบบช่วยเหลือกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการบริหารจัดการงบประมาณที่มีประสิทธิภาพอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

3.1.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชิดชูเกียรติโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อัตราการออกกลางคันลดลง มีพฤติกรรมเสี่ยงลดลงอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

3.2 หน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกระดับ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3.2.1 หน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกระดับ ทั้งส่วนกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3.2.2 หน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกระดับ ทั้งส่วนกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาส่งเสริมการระดมทรัพยากรในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ขั้นตอนในการดำเนินงาน

1. สื่อสารเผยแพร่ทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ทั้งวิทยุทัศน์ พันทจกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ ให้นำผลการทุกระดับรับรู้และเข้าใจตรงกันอย่างทั่วถึง ทั้งที่เป็นเอกสารรายงาน แจกที่ประชุมประจำเดือน และผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์

2. วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา และเป้าหมายตามนโยบาย เพื่อดำเนินโครงการ/ กิจกรรมตามกลยุทธ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 บรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปี

3. มอบหมายผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานอย่างชัดเจน และดำเนินงานตามแผน

4. ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล เพื่อให้การนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยติดตามความก้าวหน้า รายไตรมาส รอบ 3 เดือน รอบ 6 เดือน 9 เดือน และรอบ 12 เดือน

5. ทบทวนแผนให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมและตามนโยบาย

6. สร้างกลไกการขับเคลื่อนและตรวจสอบ โดยรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี สู่สาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17, 2560)

ข้อมูลเกี่ยวกับสหวิทยาเขตทับทิม

ก่อตั้งเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 โดยว่าที่ร้อยตรีอานนท์ สุขภาคกิจ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ในขณะนั้นได้ประชุมระดมสมองเรื่องการจัดตั้งสหวิทยาเขต ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี โดยแบ่งสหวิทยาเขตทับทิมที่ตั้ง โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย 5 โรงเรียน คือ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17, 2560)

1. โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี อำเภอเมืองจันทบุรี
2. โรงเรียนโป่งน้ำร้อนวิทยาคม อำเภอโป่งน้ำร้อน

3. โรงเรียนหนองคายพิทยาคาร อำเภอโป่งน้ำร้อน
4. โรงเรียนเครือหวายวิทยาคม อำเภอโป่งน้ำร้อน
5. โรงเรียนมะขามสรรเสริญ อำเภอมะขาม

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา

ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในเรื่องการจัดระบบการศึกษา เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในองค์การ ที่มุ่งไปสู่ความสำเร็จของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้

จรรยา พวงเงินมาก (2551, หน้า 9) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นกิจกรรมทางการศึกษาที่ต้องทำอย่างเป็นกระบวนการ โดยกลุ่มบุคคลต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ นั่นหมายถึง การพัฒนาผู้บริหารทางการศึกษาให้เป็นผู้มีคุณภาพตามที่สังคมต้องการ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสามารถนำองค์การให้อยู่รอด โดยพึ่งงบประมาณจากรัฐอยู่อย่างจำกัดผู้บริหารจะต้องมุ่งที่การประหยัด และการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า ทั้งคน เงิน เวลา และทรัพย์สินอื่น ๆ ด้วย นอกจากนั้นผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องเป็นผู้ที่สามารถทำให้บุคลากรในสถานศึกษาบังเกิดความตระหนัก และมีอุปนิสัยในการทำงานที่ประหยัดเงิน ประหยัดเวลา ประหยัดทรัพย์สิน มุ่งคุณภาพ และประสิทธิภาพของงานหลัก

บุญจันทร์ จันทร์เจียม (2548, หน้า 13) ได้ให้ความเห็นว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ในด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้

มนทิพย์ ทรงกิตติพิศาล (2552, หน้า 33) ได้กล่าวถึงการบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดการส่งเสริม ช่วยเหลือกันของผู้เกี่ยวข้องที่จะผลักดันให้แผนยุทธศาสตร์ ของสถานศึกษา ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

Good (1973, p. 21) ได้อธิบายว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การควบคุม ดูแล และการจัดการด้านการบริหารสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนการสอน งานธุรการ งานที่เกี่ยวกับตัวครูและนักเรียน ตลอดจนบุคลากรอื่น ๆ งานจัด โครงการการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการปฏิบัติตามหลักสูตร การจัดวิธีการสอน การบริหารวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน และการแนะแนว

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการทำงาน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบในสถานศึกษาที่ดำเนินการ 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

ขอบข่ายของการบริหารงานในสถานศึกษา

ด้านการบริหารวิชาการ

เป็นงานหลัก หรือ เป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนสถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการจัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายและความสำคัญกับการบริหารวิชาการ ดังนี้

สมศักดิ์ แก้วสม (2549, หน้า 6) ได้กล่าวถึงการบริหารวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตร และการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามกำหนดไว้ในจุดหมายของการพัฒนาผู้เรียน โดยให้สอดคล้องกับธรรมชาติ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ เพื่อสร้างความมั่นใจว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้คุณภาพตามที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

บุญส่ง เจริญศรี (2550, หน้า 16) ได้ให้ความคิดเห็นว่า การบริหารงานวิชาการ โดยสถานศึกษาจะต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของชุมชนและสังคม โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งการจัดการศึกษาจะต้องมีคุณภาพและมาตรฐาน

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง ภารกิจงานเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรสถานศึกษาให้สนองต่อความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมในการวางแผน ให้คำปรึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนและเสนอแนวทางให้ครู จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษามีเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนการสอน มีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา และมีการส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

ด้านการบริหารงบประมาณ

มุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการระบบมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งเสริมให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียนซึ่งมีผู้ให้ความหมายกับการบริหารงบประมาณ ดังนี้

พุทธา โพธิ์มะฮาด (2548, หน้า 8) ได้กล่าวถึงการบริหารงบประมาณ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการจัดหาทรัพยากรการจัดทำงบประมาณ การจัดทำบัญชี และการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการพิจารณาให้ความเห็นชอบการตรวจสอบติดตามและประเมินผล

สิดป๋ชัย อวงตระกูล (2553, หน้า 6) ให้ความหมายว่า งานงบประมาณ หมายถึง การจัดทำและเสนอของงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานการใช้เงินการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

สรุปได้ว่า การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง ภารกิจงานเกี่ยวกับการศึกษา วิเคราะห์การจัดและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา มีการวางแผนกลยุทธ์ จัดทำข้อมูลทรัพยากร จัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ และจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษา มีการกำกับ ตรวจสอบติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้งบประมาณของสถานศึกษา

ด้านการบริหารงานบุคคล

ในสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญ ที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมายระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคง และก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ดังนี้

ปกรณัฎฐ อินทร์มงคล (2550, หน้า 20) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึง กระบวนการในการบริหารกำลังคนขององค์กรผ่านทางกระบวนการวางแผน นโยบาย กฎ ระเบียบ และขั้นตอนการทำงาน เป็นงานที่เกี่ยวกับสมาชิกที่ปฏิบัติงานในองค์กร เพื่อให้ได้บุคลากรที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานทั้งในด้านปริมาณ คุณภาพ และระยะเวลาที่เหมาะสม

พรพรรณ อินทรประเสริฐ (2550, หน้า 75) ได้สรุปไว้ว่า การบริหารงานด้านบุคคล ในสถานศึกษา มีความสำคัญมากเพราะเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารองค์กร หากสถานศึกษา ใดประกอบไปด้วย บุคลากรทางการศึกษาที่เป็นมืออาชีพอย่างแท้จริง คือ มีความรู้ ความสามารถ มีสรรรถนะในงานหลัก มีคุณธรรมและจรรยาบรรณที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษา ย่อมส่งผลให้ สถานศึกษาแห่งนั้นมีทั้งคุณภาพและประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึง ภารกิจการงานเกี่ยวกับการวิเคราะห์ วางแผนและ เสนอแนะ การแต่งตั้งบุคลากรในสถานศึกษา ให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ ตามมาตรฐาน วิชาชีพ มีเกณฑ์การประเมินผลงาน แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาความดี ความชอบ จัดทำทะเบียน ประวัติ ของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา มีการส่งเสริมพัฒนา สนับสนุน และสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานให้กับครู และบุคลากรทางการศึกษา

ด้านการบริหารทั่วไป

เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบการบริหารองค์การให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลัก ในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกระดับ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและ การจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความ โปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคลชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีผู้ให้ความหมายและ ความสำคัญเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป ดังนี้

ศิรินารด นันทวัฒน์ภิรมย์ (2547, หน้า 37) ได้แสดงความคิดเห็นว่า การบริหารทั่วไป เป็นงานที่มีบทบาทหลักในการประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานอื่น ๆ ของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพ และเป้าหมายที่กำหนด มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการบริหาร จัดการศึกษารวมทั้งการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษา ซึ่งก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เจตคติที่ดีต่อสาธารณชน

บุญจันทร์ จันทร์เจียม (2548, หน้า 23) ได้กล่าวถึงงานบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ว่ามีความสำคัญ เนื่องจากเป็นงานที่ทำให้การบริการสนับสนุน ส่งเสริม ประสานงาน และอำนวยความสะดวก ให้การปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นอกจากนั้นยังเป็นงานการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษา ต่อสาธารณชน

สรุปได้ว่า การบริหารงานทั่วไป หมายถึง ภารกิจงานเกี่ยวกับการวางแผน และออกแบบระบบงานธุรการ จัดระบบฐานข้อมูล และระบบข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษา มีการประสานงานร่วมกับชุมชนและท้องถิ่น เพื่อให้บริการและประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ข้อมูลสารสนเทศแก่สาธารณชน รวมถึงการจัดระบบส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการบริหารงานทั้ง 4 ด้านในสถานศึกษา

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

1. ความสำคัญของบทบาท

ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และรัชณี ภูษณกุล (2545, หน้า 19) กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทเป็นแนวคิดทางด้านสังคมวิทยาและจิตวิทยาพฤติกรรมที่นำมาใช้ในการศึกษานุคคล ในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม การมีปฏิสัมพันธ์และความเกี่ยวข้องกันทางสังคมจะมีผลต่อบทบาทที่บุคคลดำรงอยู่ บุคคลหนึ่งอาจมีหลายบทบาทขึ้นกับสถานการณ์และสถานภาพบุคคลเป็นอยู่ในการแสดงพฤติกรรมได้เหมาะสม บทบาทอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามยุคสมัยบทบาทที่กลุ่มสังคมร่วมกำหนดขึ้น มีทั้งบทบาทที่เกิดขึ้นตามวิถีทางกฎหมายหรือบทบาทอื่นที่แบบแผนพฤติกรรมกำหนดขึ้นตามความต้องการหรือการยอมรับของสมาชิกเป็นสำคัญ

บทบาท (Role) มีความสำคัญต่อการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลที่มีผลกระทบ มีคุณค่าหรือมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่นเริ่มตั้งแต่เกิดมา และดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ล้วนมีบทบาทแตกต่างกันไปหลายสถานะ นักสังคมวิทยาและนักจิตวิทยา ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของบทบาทไว้ดังนี้

ปีติเทพ อยู่ยี่นง (2556, หน้า 9) อธิบายบทบาท คือ หน้าที่ (Function) หรือพฤติกรรมอันพึงคาดหมาย (Expected behavior) ของบุคคลในกลุ่มหรือในสังคมหนึ่งหน้าที่หรือพฤติกรรมดังกล่าว โดยปกติแล้วเป็นสิ่งที่กลุ่มหรือสังคมหรือวัฒนธรรมนั้นกำหนดขึ้น เพื่อความเป็นระเบียบของสังคม

ประเวศน์ มหารัตน์สกุล (2549, หน้า 78) กล่าวว่า บทบาท หมายถึง การกระทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ ดังนั้น บทบาทของบุคคลในองค์กรถือเป็นภารกิจต้องปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนดหรือรับมอบหมาย ซึ่งกำหนดชัดเจนทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2545, หน้า 26) อธิบายว่า บทบาท คือ การใช้ดุลยพินิจเลือกใช้อำนาจหน้าที่เป็นการเลือกใช้อำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดให้ไว้สร้างอะไรให้เกิดขึ้น เพราะฉะนั้นบทบาท (Role) จึงต่างและไม่ใช่เรื่องของอำนาจหน้าที่ (Power) หรือต่างจากหน้าที่ (Function)

สรุปได้ว่า บทบาท หมายถึง ตัวกำหนดการแสดงออก พฤติกรรม และหน้าที่ที่ทุกคนแสดงออกมาหากการแสดงออกนั้นไม่เป็นไปตามบทบาทของคนนั้นแล้ว อาจทำให้พฤติกรรมนั้นไม่เหมาะสม และอาจเกิดผลเสียมากกว่าผลดีก็เป็นได้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารหรือผู้นำหรือผู้จัดองค์การ หรือหัวหน้างานไม่ว่าหน่วยงานเล็กหรือหน่วยงานใหญ่ หน่วยงานราชการหรือเอกชนก็ตาม ย่อมมีบทบาทที่เป็นผลต่อการสำเร็จหรือประสิทธิภาพของงานเป็นอย่างยิ่ง บางครั้งการจัดองค์การ แม้จะไม่เรียบร้อยถูกต้องอยู่บ้าง ก็อาจได้รับผลงานสูงได้ หากผู้บริหารมีคุณลักษณะที่ดี แต่ถ้าคุณลักษณะหรือพฤติกรรมในการนำของผู้บริหารไม่ดี แม้การจัดองค์การถูกต้อง หรือดีเพียงใดก็ตามผลงาที่เกิดขึ้นของหน่วยงานนั้น ๆ ย่อมสมบูรณ์ได้ยาก ดังนั้น ผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องมีคุณสมบัติเหมาะสม มีพฤติกรรม ในการนำที่ถูกต้องเหมาะสมเพราะความสำเร็จของงานทุกด้านขององค์การ ขึ้นอยู่กับผู้บริหาร หรือผู้นำซึ่งจะวินิจฉัยสั่งการ หรือตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพซึ่งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารหรือผู้นำนั้นควรที่จะประกอบด้วยเรื่องที่สำคัญ ได้แก่ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ คุณลักษณะด้านความรู้ทางวิชาการ และคุณลักษณะด้านความสามารถในการบริหาร

คุณลักษณะด้านบุคลิกลักษณะ ซึ่ง อรุณ รัชธรรม (2547, หน้า 198-202) ได้กล่าวถึงบุคลิกภาพของผู้นำหรือผู้บริหารที่ดี

1. เป็นผู้มีความรู้
2. เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
3. เป็นผู้มีความกล้าหาญ
4. เป็นผู้มีความเด็ดขาด
5. เป็นผู้มีความแนบเนียน มีกิริยาจากที่ถูกต้องเหมาะสม
6. เป็นผู้มีความยุติธรรม
7. เป็นผู้ที่มีลักษณะท่าทางการแสดงออกที่ดี
8. เป็นผู้ที่มีความอดทน
9. เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น
10. เป็นผู้ที่ไม่เห็นแก่ตัว
11. เป็นผู้มีความตื่นตัวหรือระมัดระวังอยู่เสมอ
12. เป็นผู้มีความพินิจพิจารณาสิ่งต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล
13. เป็นผู้มีความสงบเสงี่ยม

14. เป็นผู้มีความจงรักภักดี
15. เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
16. เป็นผู้มีความสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี

คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ

1. ความมีชีวิตชีวาและทนทาน (Vitality and endurance) จะต้องมีพลังคล่องแคล่ว ว่องไว ตื่นตัวอยู่เสมอ พร้อมอยู่เสมอ ที่จะรับสถานการณ์ทุกชนิด ปรับตัวได้ เปลี่ยนแปลงได้และ ร่าเริงแจ่มใสอยู่เสมอ มีความอดทนต่อการทำงานหนักและนาน ๆ ทนต่อความลำบากเจ็บช้ำได้ โดยไม่ปรีปาก หรือแสดงอาการท้อแท้ให้พบเห็น
  2. ความสามารถในการตัดสินใจ (Decisiveness) จะต้องตัดสินใจถูกต้อง ตัดสินใจ ได้เร็วและเต็มใจเสมอ ที่จะเป็นผู้ตัดสินใจด้วยตัวเอง ในเมื่อมีปัญหาใด ๆ เกิดขึ้น
  3. ความสามารถในการจูงใจคน (Persuasiveness) ผู้นำที่สามารถชักจูงให้ผู้อื่นร่วมมือ กับคนได้เท่านั้น ที่จะได้รับความสำเร็จ
  4. ความรับผิดชอบ (Responsibility)
  5. ความฉลาดไหวพริบ (Intellectual capacity) ความฉลาดไหวพริบจำเป็นที่สุดสำหรับ ผู้บริหาร หรือผู้นำที่จะใช้ในการบริหารงาน หรือใช้ในการวินิจฉัยสั่งการ
- คุณลักษณะด้านความรู้ทางวิชาการ
- ความรู้ทางวิชาการ ได้แก่ การศึกษาวิชาการทั่วไป การศึกษาด้านวิชาชีพ และการศึกษา ให้เกิดความรอบรู้เชี่ยวชาญในแขนงวิชาที่คนสนใจสำหรับใช้จัดระดับความรู้ และประสิทธิภาพ ในการทำงานของบุคคลที่มาทำงานในการเป็นผู้บริหาร
- คุณลักษณะด้านความสามารถในการบริหาร
1. ใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหาร โรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การจัดระบบ ข้อมูลสารสนเทศให้ถูกต้อง การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน การมอบหมายงานให้บุคลากร ทำตามความรู้ความสามารถการควบคุม กำกับ ติดตาม นิเทศงาน
  2. สนับสนุนให้บุคลากรเกิดความมุ่งมั่นในการพัฒนา ได้แก่ การส่งเสริมให้บุคลากร พัฒนาตนเองและพัฒนางาน การจัดสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวก และประโยชน์ตอบแทน
  3. จัดกิจกรรมหลากหลายเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดกิจกรรม ทางวิชาการ การจัดบริการแนะแนว บริการสุขภาพ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะ วัฒนธรรม การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้
  4. ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายเพื่อพัฒนางาน

5. ประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ เป็นการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องใช้วิธีการที่หลากหลาย ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม นำผลการประเมินไปนิเทศและพัฒนางานการบริหารเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

สุพล วังสินธ์ (2545, หน้า 29-30) ได้สรุปคุณลักษณะที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา ไว้ว่า

1. มีวิสัยทัศน์กว้างไกล
2. มีบุคลิกภาพประชาธิปไตย ใช้หลักเหตุผลในการบริหารงาน
3. มีจิตสำนึกในความมุ่งมั่น
4. ใจกว้าง เปิดโอกาสให้ครูมีเสรีภาพในการคิด
5. ปฏิบัติการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ให้เกิดตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา
6. มีศักยภาพในการจัดการระบบบริหารโรงเรียน โดยการนำระบบคุณธรรมมาใช้ในโรงเรียน

โรงเรียน

7. สร้างขวัญกำลังใจให้ครู มีกำลังใจที่จะเป็นครูดี ครูเก่งครูที่ปรึกษา (Mentor)

สรุปได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา จะต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการมีวิสัยทัศน์ในการบริหารการศึกษาให้ทันสมัยกับการเปลี่ยนแปลง มีภาวะผู้นำมีมนุษยสัมพันธ์เป็นที่ยอมรับ ของผู้เกี่ยวข้อง และมีความเป็นประชาธิปไตย เพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกคนมีความรู้ ความสามารถบุคลิกลักษณะ และคุณสมบัติตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างแท้จริง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพในยุคปฏิรูปการศึกษาควรมีลักษณะที่สำคัญ คือ นักพัฒนา นักแก้ปัญหา นักตัดสินใจ นักประนีประนอม นักการทูต นักวางแผน นักปกครองและนักปราชญ์

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาล

ความหมายเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

ฉัฐฐา วินิจนัยภาค (2554, หน้า 20) กล่าวว่า ธรรมาภิบาล “เป็นกลไกเครื่องมือและแนวทางในการดำเนินงานที่มีการเชื่อมโยงไปทั้งระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง โดยเกิดจากกระบวนการสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชน และประชาชน เพื่อระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใส”

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2545, หน้า 17) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่าเป็นระบบโครงสร้างกระบวนการและความสัมพันธ์ของภาครัฐภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาสังคมในการบริหารจัดการเศรษฐกิจการเมืองและสังคมของรัฐ ซึ่งเป็นการบริหารจัดการที่ดี

ประเวศน์ มหารัตน์สกุล (2551, หน้า 9) อธิบายว่า การที่สังคมประกอบด้วยภาคสำคัญ ๆ 3 ภาค คือ ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน เมื่อพิจารณาถึงธรรมาภิบาลก็จะรวมถึงความโปร่งใสความถูกต้องของสามภาคดังกล่าว ธรรมาภิบาลในทัศนะของนายแพทย์ประเวศ วัฒนาจึงเสมือนพลังผลักดันที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของประเทศชาติ

สุจิต นิมิตรกุล (2543, หน้า 13-24) ได้อธิบายความหมายของธรรมาภิบาลตามทัศนะของ United Nation and Development Program (UNDP) ว่าหมายถึง การดำเนินงานของภาคการเมือง การบริหารและภาคเศรษฐกิจที่จะจัดการกิจการของประเทศในทุกระดับ ประกอบด้วย กลไก กระบวนการและสถาบันต่าง ๆ ที่ประชาชนและกลุ่มสามารถแสดงออก ซึ่งผลประโยชน์ปกป้องสิทธิของตนเองตามกฎหมาย และแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันบนหลักการของการมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ การส่งเสริมหลักนิติธรรมเพื่อให้มั่นใจได้ว่าการจัดลำดับความสำคัญทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ยืนอยู่บนความเห็นพ้องต้องกันทางสังคมและเสียงของคนยากจน ผู้ด้อยโอกาสได้รับการพิจารณาในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการพัฒนา

สรุปได้ว่า ธรรมาภิบาลเป็นการบริหารงานของภาครัฐในทุก ๆ ด้าน โดยชอบธรรม และมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมจากทุกส่วนของสังคม ไม่ว่าจะเป็น ภาครัฐภาคเอกชนและภาคประชาชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้ประเทศมีพื้นฐานประชาธิปไตยที่เข้มแข็งมีความชอบธรรมด้านกฎหมาย มีเสถียรภาพ มีโครงสร้างการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้

หลักการและความสำคัญของธรรมาภิบาล

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2545, หน้า 29) ได้อธิบายถึงความสำคัญของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีหรือธรรมาภิบาลว่าเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคม ทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนและประชาชน เป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันและประเทศเพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขภาวะวิกฤติในอนาคต เพราะสังคมจะรู้จักถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย

วิศรา รัตนสมัย (2543, หน้า 26) ได้อธิบายถึงลักษณะเงื่อนไขสำคัญของธรรมาภิบาล ซึ่งมีหลักสำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1. หลักการมีส่วนร่วมของสาธารณชน (Public participation) คือ กระบวนการที่ประชาชนมีโอกาสและมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกัน (Equity) ไม่ว่าจะเป็นโอกาสในการเข้าร่วมทางตรงหรือทางอ้อม โดยผ่านกลุ่มผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน โดยชอบธรรมการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเสรีนี้ รวมถึงการให้เสรีภาพแก่สื่อมวลชน

และให้เสรีภาพแก่สาธารณชนในการแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ คุณลักษณะสำคัญประการหนึ่งที่สาธารณชนจะมีส่วนร่วม คือ การมีรูปแบบการปกครองและบริหารงานที่กระจายอำนาจ (Decentralization)

2. หลักความสุจริตและโปร่งใส (Honesty and transparency) คือ กลไกการบริหารที่มีความสุจริตและโปร่งใส ซึ่งรวมถึงการมีระบบกติกากฎและการดำเนินงานที่เปิดเผยมุ่งตรงไปตรงมา ประชาชนสามารถเข้าถึงและรับข้อมูลข่าวสารได้อย่างเสรีเป็นธรรมถูกต้องและมี 21 ประสิทธิภาพ ซึ่งหมายถึง การที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานกำกับดูแลและประชาชน สามารถตรวจสอบและติดตามผลได้

3. หลักพันธะความรับผิดชอบต่อสังคม (Accountability) คือ ความรับผิดชอบในบทบาทภาระหน้าที่ที่มีต่อสาธารณชน โดยมีการจัดองค์กรหรือการกำหนดกฎเกณฑ์ที่เป็นการดำเนินงานเพื่อสนองตอบความต้องการของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมอย่างเป็นธรรมในความหมายนี้จะรวมถึงการที่มี Bureaucracy accountability และ Political accountability ซึ่งจะมีความหมายที่มากกว่าความรับผิดชอบเฉพาะต่อผู้บังคับบัญชาหรือกลุ่มผู้เป็นฐานเสียงที่ให้การสนับสนุนทางการเมือง แต่จะครอบคลุมถึงพันธะความรับผิดชอบที่มีต่อสังคม โดยรวมการที่จะมีพันธะรับผิดชอบต่อสังคม เช่นนี้องค์กรหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องพร้อม และสามารถที่จะถูกตรวจสอบและวัดผลการดำเนินงาน ทั้งในเชิงปริมาณเชิงคุณภาพ ประสิทธิภาพและการใช้ทรัพยากรสาธารณะ ซึ่งคุณลักษณะของความโปร่งใสของระบบจึงเป็นหัวใจสำคัญในการสร้าง Accountability

4. หลักกลไกการเมืองที่ชอบธรรม (Political legitimacy) กล่าวคือ เป็นกลไกที่มีองค์ประกอบของผู้ที่เป็นรัฐบาลหรือผู้ที่เข้าร่วมบริหารประเทศที่มีความชอบธรรมเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมโดยรวม ไม่ว่าจะโดยการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งแต่จะต้องเป็นรัฐบาลที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนว่ามีความสุจริต มีความเที่ยงธรรม และมีความสามารถที่จะบริหารประเทศได้

5. หลักกฎเกณฑ์ที่ยุติธรรมและชัดเจน (Fair legal framework and predictability) คือ มีกรอบของกฎหมายที่ยุติธรรมและเป็นธรรมสำหรับกลุ่มคนต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งกฎเกณฑ์มีการบังคับใช้และสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนซึ่งคนในสังคมทุกส่วนเข้าใจ สามารถคาดหวังและรู้ว่าจะเกิดผลอย่างไร เมื่อดำเนินการตามกฎเกณฑ์ของสังคม สิ่งเหล่านี้เป็นการประกันความมั่นคงความศรัทธาและความเชื่อมั่นของประชาชน

6. หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and effectiveness) คือ เป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดกระบวนการทำงาน การจัดองค์กร

การจัดสรรบุคลากร และมีการใช้ทรัพยากรสาธารณะต่าง ๆ อย่างคุ้มค่าและเหมาะสม มีการดำเนินการให้สาธารณะที่ให้ผลลัพธ์เป็นที่น่าพอใจ และกระตุ้นการพัฒนาของสังคมทุกด้าน

สำนักนายกรัฐมนตรี (2542, หน้า 2 อ้างถึงใน รัชชวัญ ภาคภูมิ, 2547, หน้า 16) ได้กล่าวถึงความสำคัญในการจัดระเบียบราชการ และวางมาตรการแก้ปัญหาผลกระทบจากความหย่อนประสิทธิภาพของกลไกบริหารกิจการบ้านเมือง การบริหารราชการ การกำหนดนโยบายสาธารณะ และการทุจริตประพฤติมิชอบในวงราชการ อันเป็นความรับผิดชอบของข้าราชการ ทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำ ขณะเดียวกันในภาคประชาชนอันควรจะต้องตื่นตัวและสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนความตระหนักในสิทธิและหน้าที่

สรุปได้ว่า หลักการความสำคัญของธรรมาภิบาลเป็นสิ่งที่ผู้บริหารควรนำไปปฏิบัติในองค์การของตนเอง เพื่อให้การบริหารนั้นเกิดประสิทธิภาพและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อสมาชิกในองค์การต่อการบริหารกับลูกน้อง

องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล

จรัส สุวรรณเวลา (2546, หน้า 42-53) กล่าวถึงหลักธรรมาภิบาลว่า มีองค์ประกอบหลัก ๆ 8 ประการ ดังต่อไปนี้

1. สัมฤทธิ์ผลตามพันธกิจ การที่องค์กรปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ได้วางไว้
2. ประสิทธิภาพในการดำเนินงานการใช้ทรัพยากร ไม่ว่าจะเป็นคน งบประมาณ หรืออุปกรณ์อื่น ๆ ให้เกิดผลสูงสุด
3. ดำเนินงานอย่างสมเหตุสมผล หน่วยงานจะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบต่อพร้อมยอมรับข้อผิดพลาดที่จะเกิดขึ้น
4. ดำเนินงานอย่างโปร่งใส การเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ เพื่อให้ทราบถึงการดำเนินการตัดสินใจ ผลการดำเนินงาน เป็นต้น
5. ดำเนินงานอย่างด้วยความซื่อสัตย์สุจริต องค์กรดำเนินงานเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมปราศจากการทุจริต คอรัปชั่น
6. มีการกระจายอำนาจและแบ่งบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน
7. การมีส่วนร่วมของประชาคมเน้นให้ประชาคมมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องที่มีผลกระทบต่อส่วนรวม
8. การมีดุลแห่งอำนาจ การถ่วงดุลอำนาจระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้กลุ่มต่าง ๆ ตรวจสอบการทำงานซึ่งกันและกัน

สุดจิต นิमितกุล (2543, หน้า 13-24) กล่าวถึงองค์ประกอบของธรรมาภิบาลที่เสนอโดยกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเน้นไปทางด้านการบริหาร การปกครอง การพัฒนา และการกระจายอำนาจ ซึ่งเป็นสายที่กระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบโดยตรง ว่าองค์ประกอบในการเสริมสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีนั้นมี 11 องค์ประกอบ คือ การมีส่วนร่วม ความยั่งยืน สิ่งที่ชอบธรรมชาติ ความโปร่งใส ความเป็นธรรมและความเสมอภาค ความรู้และทักษะของเจ้าหน้าที่ ความเสมอภาคทางเพศ ความอดทนอดกลั้น หลักนิติธรรม ความรับผิดชอบและการเป็นผู้กำกับดูแล

บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี (2546, หน้า 17-18) กล่าวถึงหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานข้าราชการพลเรือน ซึ่งเป็นผลจากการประชุมประจำปีระหว่างส่วนราชการกับสำนักงาน ก.พ. เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2542 ว่าประกอบด้วยหลักการสำคัญ 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ความคุ้มค่า การมีส่วนร่วมและหลักคุณธรรม โดยองค์ประกอบของสำนักงาน ก.พ. เน้นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลและการให้บริการของรัฐ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 8-9) การจัดเกณฑ์เพื่อการจัดระบบการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีนั้น ได้ยึดหลักธรรมาภิบาลมาเป็นองค์ประกอบของเกณฑ์ โดยวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2542 ได้ประกาศระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และเริ่มมีผลบังคับใช้กับหน่วยงานของรัฐ ตั้งแต่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2542 ซึ่งนับได้ว่าเป็นก้าวแรกหรือเรียกได้ว่าเป็นการวางฐานในการบริหารราชการแนวใหม่ ซึ่งมีรายละเอียด

โดยสรุปและพัฒนาการเกี่ยวกับธรรมาภิบาล ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 มีหลักพื้นฐานของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

สรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาลมี 6 องค์ประกอบ ดังนี้ หลักนิติหลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

หลักพื้นฐานของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยมีรายละเอียด ดังนี้

หลักนิติธรรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2552, หน้า 10) ได้สรุปว่า ด้านหลักนิติธรรม หมายถึง การใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นต่อนักเรียนและประชาชนเป็นสำคัญ

ปาริชาติ เทพอารักษ์ (2550, หน้า 50-51) ได้สรุปว่า ด้านนิติธรรม เป็นหลักที่ถือเป็น กฎกติกาในสังคมที่ทุกคนมีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนั้น การตรวจตรากฎหมายที่ถูกต้องเป็นธรรมเนียม การบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของสมาชิกระบบกฎหมายและ กระบวนการยุติธรรมที่ดี มีความเป็นธรรมและมีความชัดเจน มีระบบลงโทษที่เหมาะสม

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 10) หลักนิติธรรม หมายถึง การใช้อำนาจของกฎหมายกฎระเบียบข้อบังคับในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ชนะศักดิ์ ยวนบูรณ์ (2553, หน้า 3-12) ได้สรุปว่า ด้านนิติธรรม เป็นการตรากฎหมายและ กฎข้อบังคับให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมนั้นจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกัน ปฏิบัติตามกฎหมายและกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2553, หน้า 22) ได้สรุปว่า ด้านหลักนิติธรรม หมายถึง กฎหมายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มีความเป็นธรรม สามารถปกป้องคนดีและลงโทษคนไม่ดี ได้มีการปฏิรูปกฎหมายอย่างสม่ำเสมอให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป การดำเนินงานของ กระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใส ตรวจสอบได้ และได้รับการยอมรับจากประชาชน

สรุปได้ว่า หลักนิติธรรม หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด ด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และ คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายต่าง ๆ

หลักคุณธรรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2552, หน้า 10) ได้สรุปว่า ผู้บริหารจะต้อง ยึดหลักความเหมาะสม คือ รู้จักคิด พูด ทำ กิจการงาน และปฏิบัติงานได้เหมาะสม ถูกกาลเทศะ บุคคล สังคม และสถานการณ์ ตามหลักสัปปริสธรรม 7 และหลักความยุติธรรม คือ มีการวินิจฉัย สั่งการ และปฏิบัติต่อผู้อยู่ใต้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ด้วยความชอบธรรม บนพื้นฐาน แห่งหลักธรรม หลักการ เหตุผล และข้อมูลที่ต้อง เชื่อถือได้ และตรงประเด็น และด้วยความ เทียงธรรม คือ ไม่อคติ หรือลำเอียงด้วยความหลงรัก หลงชัง ด้วยความกลัวเกรง และด้วยความ หลง ไม่รู้จริง คือ ขาดข้อมูลที่ต้องเชื่อถือได้และสมบูรณ์ เป็นเครื่องประกอบการวินิจฉัย ตัดสินใจ ให้ความเที่ยงธรรม

ปาริชาติ เทพอารักษ์ (2550, หน้า 50-51) ได้สรุปว่า หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่น ในความถูกต้อง ดีงาม การส่งเสริม ให้บุคลากรพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้บุคลากร มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบ วินัย ประกอบอาชีพสุจริต เป็นนิสัย

สรุปได้ว่า หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม คือ รู้จักคิด พุด ทำ กิจการงาน และปฏิบัติงานได้เหมาะสม ถูกกาลเทศะ บุคคล สังคม และสถานการณ์มีการวินิจฉัย ตั้งการ และปฏิบัติต่อผู้อยู่ได้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ด้วยความชอบธรรม บนพื้นฐาน แห่งหลักธรรม หลักการ เหตุผล และข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ และตรงประเด็น และด้วยความ เทียงธรรม คือ ไม่อคติ หรือลำเอียงด้วยความหลงรัก หลงชัง ด้วยความกลัวเกรง และด้วยความหลง ไม่รู้จริง คือขาดข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ และสมบูรณ์ เป็นเครื่องประกอบการวินิจฉัย ตัดสินใจ ให้ความเที่ยงธรรม

หลักความโปร่งใส

บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ (2546, หน้า 42) ได้กล่าวว่า หลักความโปร่งใสตามหลัก ธรรมาภิบาลของสภาสถาบันอุดมศึกษา หมายถึง การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีการเปิดเผย ข้อมูลข่าวสารตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ ช่วยให้การดำเนินงานภาครัฐและ ภาคเอกชนปลอดจากการฉ้อราษฎร์บังหลวง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2547, หน้า 10) ได้สรุปว่า ในการทำงาน ทุกขั้นตอนต้องยึดหลักความ โปร่งใส เพื่อสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีการปรับปรุงกลไก การทำงานร่วมกันให้สามารถตรวจสอบ มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย สร้างโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 10) หลักความ โปร่งใส หมายถึง กระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา ชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย และสามารถเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารอันไม่ต้องห้ามทางตามกฎหมายได้อย่างเสรี โดยประชาชนสามารถรู้ทุกขั้นตอน ในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ และสามารถตรวจสอบได้

สรุปได้ว่า หลักการ โปร่งใส หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องปฏิบัติงาน ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา รวมทั้งต้องมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเชื่อถือได้ ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนวางระบบให้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าว เป็นไปโดยง่าย

หลักการมีส่วนร่วม

บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ (2546, หน้า 49) ได้สรุปว่า หลักธรรมาภิบาลขึ้นอยู่กับพื้นฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชน รวมถึงคนไทยทุกคนไม่ว่าจะประกอบอาชีพใดต้องรู้จักสิทธิและ การใช้สิทธิต้องตื่นตัวกระตือรือร้นที่จะรับรู้ตรวจสอบกระบวนการตัดสินใจของภาครัฐที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ สนับสนุนการมีส่วนร่วม สร้างภาคประชาชนและสังคมเข้มแข็ง มีทัศนต่อ ส่วนรวมที่ถูกต้องและมีคุณธรรม

ปาริชาติ เทพอารักษ์ (2550, หน้า 50) ได้สรุปองค์ประกอบของธรรมาภิบาล ด้านการมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการบริหารกิจการบ้านเมืองมากขึ้นทุกขณะ เพราะการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการ การตัดสินใจกระบวนการดำเนินการของโครงการรวมถึงได้การเสริมสร้างขีดความสามารถในการเข้ามามีส่วนร่วม

ชนะศักดิ์ ยูบูรณ์ (2553, หน้า 3-13) ได้สรุปว่า องค์ประกอบหลักของธรรมาภิบาล ด้านหลักความมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแสดงความเห็น การไปสวนสาธารณะ ประชาพิจารณ์การแสดงประชามติ

ปิติเทพ อยู่ยืนยง (2556, หน้า 13) ได้สรุปว่า การมีส่วนร่วมคือประชาชนและบุคลากรในองค์กรจะต้องมีส่วนร่วมในการทำงาน โดยมุ่งผลแห่งการประสบความสำเร็จร่วมกัน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 9) หลักการมีส่วนร่วม หมายถึงกระบวนการที่ข้าราชการประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหาประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมกันแก้ปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนา ในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน รวมทั้งเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องร่วมคิดแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และการดำเนินงานและร่วมตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ต้องมีความพยายามในการแสวงหาฉันทามติหรือข้อตกลงร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจะต้องไม่มีข้อคัดค้านที่หาข้อยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ

หลักความรับผิดชอบ

ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และรัชนี ภูธนะกุล (2545, หน้า 9) กล่าวว่า หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2547, หน้า 9) ได้สรุปว่า การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ในหลักความรับผิดชอบว่าจะต้องมีความตระหนักในสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น และรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ

ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ใส่ใจและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา
ที่เกี่ยวข้อง เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และมีความกล้าที่จะยอมรับผลของการกระทำของตน

สถาบันราชประชาสมาสัย (2548, หน้า 6) ได้สรุปว่า ความรับผิดชอบเป็นการร่วม
รับผิดชอบที่ตนเอง ทำโดยกลุ่ม ทำในนามสถาบัน ถ้าคืออยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นถ้าผิดพลาดบกพร่อง
ให้ช่วยกันแก้ไขไม่วางเฉย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 9) หลักความรับผิดชอบ
หมายถึง หลักการรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้
โดยความรับผิดชอบนั้นควรอยู่ในระดับที่ตอบสนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ รวมทั้ง
แสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะชน

สรุป หลักความรับผิดชอบ หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องสามารถตอบคำถามและ
ชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย รวมทั้งต้องมีการจัดวางระบบการรายงานความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์
ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อสาธารณะ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและการให้คุณให้โทษ
ตลอดจนมีการจัดเตรียมระบบการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาและผลกระทบใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น

หลักความคุ้มค่า

สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2542, หน้า 86) ให้ความหมายว่า ความคุ้มค่า หมายถึง การที่
องค์การนั้นมีการใช้ทรัพยากร โดยการคำนึงถึงต้นทุนต่อหน่วย กล่าวคือ เป็นการวิเคราะห์ถึงการใช้
ทรัพยากร โดยเป็นอิสระจากการที่ทรัพยากรดังกล่าว มีความสัมพันธ์กับกลไกอื่น ๆ เป็นการยก
วิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยของแต่ละทรัพยากรที่เราเอามาใช้วิเคราะห์

ประเวศน์ มหารัตน์สกุล (2549, หน้า 101-105) กล่าวว่า หลักความคุ้มค่าในการประเมินผล
การปฏิบัติงานต้องพิจารณาในองค์ประกอบ ดังนี้ ความสอดคล้อง ความตรงประเด็น ความไว
ต่อการปฏิบัติงานและความน่าเชื่อถือ

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545, หน้า 17) กล่าวว่า ความคุ้มค่า หมายถึง การปฏิบัติงาน
ที่มีความถูกต้อง รวดเร็ว ตรงตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน และต้องใช้งบประมาณ
อย่างประหยัด และได้กล่าวเพิ่มอีกว่าประสิทธิภาพนี้ขึ้นอยู่กับคุณภาพของบุคลากรที่ดี วัสดุอุปกรณ์
ที่ดีและเพียงพอ รวมทั้งระบบการบริหารจัดการที่คล่องตัวและการกำกับดูแลที่ดี

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 10) หลักความคุ้มค่า หมายถึง
การบริหารราชการตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดี ที่มีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงาน โดยใช้
เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสม ให้องค์กรสามารถใช้ทรัพยากรทางด้านต้นทุน
แรงงานและระยะเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติราชการ
ตามภารกิจ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

สรุปได้ว่า หลักความคุ้มค่า หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เกิดผลผลิตภาพที่คุ้มค่าต่อการลงทุนและบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ทั้งนี้ ต้องมีการลดขั้นตอน และระยะเวลาในการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวก และลดภาระค่าใช้จ่าย ตลอดจนยกเลิก ภารกิจที่ซ้ำซ้อนและไม่มีความจำเป็น

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

เพศ

เพศเป็นตัวแปรที่สำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของสามารถ อินตามูล (2548) ได้ศึกษาธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 พบว่า ผู้บริหารที่มีเพศต่างกัน มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารของการพื้นฐาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของชนิษฐ์ภัค สิงหลกะ (2549) ได้ศึกษาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษาเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู พบว่า ครูเพศชายกับครูเพศหญิง มีความคิดเห็นโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดังนั้น สรุปได้ว่า เพศ เป็นตัวแปรที่น่าสนใจที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของครูที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงใช้เป็นตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้

วิทยฐานะ

วิทยฐานะจะสะท้อนถึงการรับรู้ ซึ่งสามารถแยกออกได้เป็น 2 ระดับ คือ ครูที่มีวิทยฐานะ และครูที่ไม่มีวิทยฐานะ วิทยฐานะนับว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญที่นำ เนื่องจากครูที่มีวิทยฐานะและครูที่ไม่มีวิทยฐานะ มีมุมมอง ความคิดเห็น ความพึงพอใจต่อการบริหารของผู้บริหารที่แตกต่างกัน ออกไปตามการรับรู้ทางการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวรรณ ทองคำ (2545) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ครูที่มีวิทยฐานะกับครูที่ไม่มีวิทยฐานะ มีทัศนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของชนิษฐ์ภัค สิงหลกะ (2549) ได้ศึกษาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู พบว่า ครูที่มีวิทยฐานะกับครูที่ไม่มีวิทยฐานะ มีความคิดเห็น โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดังนั้น สรุปได้ว่าวิทยฐานะ เป็นตัวแปรที่น่าสนใจที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของครูที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงใช้เป็นตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้

ประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงานของข้าราชการครู มีระยะเวลาต่างกันจะส่งผลต่อแนวคิดในการใช้หลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา กล่าวคือ ครูที่ปฏิบัติงานเป็นเวลานานย่อมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลและหลักการบริหาร โดยเฉพาะผู้ที่ประสบการณ์ยาวนาน มีโอกาสทำงานร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาหลายคน ย่อมเห็นข้อแตกต่าง สอดคล้องกับงานวิจัยของสามารถ อินตามูล (2548) ได้ศึกษาธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ดำรงตำแหน่งต่างกัน มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารของสำนักงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิม เทียงสงค์ (2549) ได้ศึกษาพฤติกรรมของผู้บริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดังนั้น สรุปได้ว่า ประสบการณ์การทำงาน เป็นตัวแปรที่น่าสนใจที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของครูที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงใช้เป็นตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จตุพร ผ่องสุข (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนโดยรวมและจำแนกตามระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มี

รายได้ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยโดยรวมและรายด้าน 2 ด้าน คือ ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า การบริหารงบประมาณ ไม่โปร่งใส การแก้ไขปัญหาไม่ทันต่อความต้องการของประชาชน ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อนาคต ควรจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นธรรม ควรแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนอย่างรวดเร็ว ควรจัดเวทีประชาคมเพื่อรับฟังปัญหาและความต้องการของประชาชน รักษาสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชน โดยสรุปประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับปานกลาง โดยประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง แตกต่างกัน ซึ่งข้อสรุปที่ได้สามารถใช้ประโยชน์ต่อการปรับปรุงบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

นิติธร เพชรกันหา (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษา พบว่า ความรู้เกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่และความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย กล่าวคือ ด้านคุณธรรม ด้านความ โปร่งใส ด้านนิติธรรม ด้านความรับผิดชอบ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านประสิทธิภาพ มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลน้อยที่สุด และยังพบว่า ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับปานกลาง และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับปานกลาง

พระยุตชนา ชุตทองม้วน (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โปลีเทคนิคลานนาเชียงใหม่ ผลจากการศึกษา พบว่า พฤติกรรมการใช้หลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหาร โรงเรียน โปลีเทคนิคลานนา เชียงใหม่ พบว่า โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงได้ดังนี้ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านนิติธรรม ด้านความ โปร่งใส ด้านความคุ้มค่า และด้านคุณธรรมและควรมีการพัฒนาพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหาร โรงเรียน

ทรงชัย นกขมิ้น (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัย พบว่า ระดับความเป็นธรรมาภิบาลในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสมุทรปราการ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านของความเป็นธรรมาภิบาล ในการพัฒนาท้องถิ่น พบว่า การพัฒนาตามหลักความคุ้มค่ามากที่สุด และน้อยที่สุด คือ การพัฒนา ตามหลักการมีส่วนร่วม และประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ เขตพื้นที่ที่อาศัย และระยะเวลาพำนักอาศัยในชุมชนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับความเป็นธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบล ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อระดับ ความเป็นธรรมาภิบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เจนยุทธ์ อุณเจริญวิสิน (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ ปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลัก ความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า และเพื่อ รวบรวมข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบล สมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาปรากฏ ดังนี้ 1) ประชาชนในเขตเทศบาลตำบล สมเด็จ โดยรวมและจำแนกตามเพศ อายุระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เห็นว่า ปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความคุ้มค่า 2) ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสมเด็จ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ย ต่อเดือน แตกต่างกัน เห็นว่าปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันที่ระดับ .05 โดยสรุป ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสมเด็จ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน เห็นว่ามีปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น คณะผู้บริหารท้องถิ่นและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรนำไปเป็นข้อสารสนเทศในการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานของเทศบาลตำบลสมเด็จตามหลักธรรมาภิบาล ให้มีประสิทธิภาพ มากขึ้น

บุปผา นันทวิชัย (2556) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่าพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เปรียบเทียบพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บุณทริกา หนองภักดี (2556) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแกลงบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระของ เขต 2 พบว่า พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแกลงบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระของ เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เปรียบเทียบพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแกลงบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระของ เขต 2 จำแนกตามวิทยฐานะ และประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อรพิน บุญวัฒน์ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามวิทยฐานะและประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยต่างประเทศ

Stueber (n.d. อ้างถึงใน สุเนตร ทองคา, 2544, หน้า 55) ได้ศึกษารูปแบบของความเป็นผู้นำ ประวัติการทำงานและคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนศึกษาคุณลักษณะของการเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ การเป็นผู้นำที่ขอบบริการคนอื่นและความเป็นผู้นำที่มีน้ำใจกับผู้อื่น โดยศึกษากับผู้บริหาร โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ จำนวน 23 คน

จากผู้บริหารทั้งหมด 71 คน ผลการศึกษา พบว่า ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ ไม่มีรูปแบบความเป็นผู้นำที่สอดคล้องกันเลย แต่ส่วนมากใช้รูปแบบผู้นำที่เข้มแข็งที่สุดผู้บริหารประเมินความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์อยู่ในระดับสูง การประเมินเป็นแบบอย่างให้บุคลากรในโรงเรียนอยู่ในระดับสูงสุด การปฏิบัติตนในการบริการผู้อื่น พบว่า อยู่ในระดับปกติ

Fowler (n.d. อ้างถึงใน วิทยา แสงจันทร์, 2544, หน้า 33) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการกับขวัญกำลังใจในการทำงาน ของครูอาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐต่าง ๆ ทางตะวันออกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกา เกี่ยวกับการบริหารงาน การศึกษา ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการ มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน และเมื่อเปรียบเทียบครูอาจารย์ในโรงเรียนที่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการกับครูอาจารย์ในโรงเรียน ที่ไม่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการ มีขวัญกำลังใจในการทำงาน แตกต่างกัน

Mercella (2010) ได้ศึกษาการบริหารการปกครองด้านการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาของโมรอนโกรัฐแคลิฟอร์เนีย การวิจัยนี้ พบว่า การรับรู้การมีส่วนร่วมซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลของการปกครองทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโมรอนโก ข้อมูลที่ได้รับ การเปรียบเทียบกับวรรณกรรมที่ทำการศึกษาค้นคว้าได้จากหัวข้อที่สอดคล้องเข้าด้วยกันและเชื่อมโยง สิ่งเหล่านี้ไปสู่การเป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรมของผู้บริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารเหล่านี้จะนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารเขตพื้นที่การศึกษา จนบรรลุเป้าหมาย อีกทั้งการวิจัยครั้งนี้ได้สนับสนุนการศึกษาค้นคว้าบทบาทของผู้นำในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาความทุ่มเท เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและระดับความสำเร็จที่สูงขึ้นไป นำไปสู่การปรับเปลี่ยนในสิ่งที่จะควรจะเป็น เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ประกอบด้วย 6 หลัก (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระบบการบริการจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี, 2542) คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ซึ่งหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเป็นสิ่งที่สำคัญที่เปรียบเสมือนเป็นหัวใจหลักของการบริหารงานในสถานศึกษาทุกระดับ เนื่องจากหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกกิจกรรมในโรงเรียน โดยเฉพาะเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน

เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพที่ดี และให้ผู้เรียนได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ผู้บริหาร ครู และบุคลากรเป็นบุคคลที่สำคัญในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในทัศนของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2561 จำนวน 250 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2561 โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 608-610) ได้กลุ่ม ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น 152 คน จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified sampling) ตามเพศ ของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
1. โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี	35	89	124	21	54	75
2. โรงเรียนโป่งน้ำร้อนวิทยาคม	14	26	40	8	16	24
3. โรงเรียนมะขามสรรเสริญ	8	18	26	5	11	16
4. โรงเรียนหนองตากงพิทยาคาร	20	25	45	12	15	27
5. โรงเรียนเครือหวายวิทยาคม	6	9	15	4	6	10
รวม	83	167	250	50	102	152

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยศึกษาแบบสอบถามเชิงพฤติกรรมที่นำแนวคิดตามหลักธรรมาภิบาล มาพัฒนาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ วิทยฐานะ และประสบการณ์การทำงาน ซึ่งเป็นแบบสอบถามประเภทแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำแนกเป็นรายชื่อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก จำนวน 54 ข้อ คือ หลักนิติธรรม จำนวน 8 ข้อ หลักคุณธรรม จำนวน 11 ข้อ หลักความโปร่งใส จำนวน 10 ข้อ หลักการมีส่วนร่วม จำนวน 7 ข้อ หลักความรับผิดชอบ จำนวน 9 ข้อ และหลักความคุ้มค่า จำนวน 9 ข้อ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 แต่ละข้อมี 5 ระดับ ตามหลักการของ Likert (1967, pp. 90-95) จำแนกเป็นรายชื่อ ดังนี้

- 5 หมายถึง ผู้บริหารใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร โรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ผู้บริหารใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร โรงเรียนอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ผู้บริหารใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร โรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ผู้บริหารใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร โรงเรียนอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ผู้บริหารใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร โรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี หลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยด้วยการประมวลความรู้แล้วร่างเครื่องมือให้ครอบคลุมหลักธรรมาภิบาล 6 ด้าน
3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอต่อที่ปรึกษางานนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและรับฟังข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุงต่อไป
4. นำแบบสอบถามที่สร้างไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of objective congruence: IOC) โดยมีสูตร ดังนี้

สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทุกคน

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

-1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสอบถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (Index of objective congruence: IOC) โดยเกณฑ์การตัดสิน IOC ที่มีค่าตั้งแต่ .67 ขึ้นไป แสดงว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ มีจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

4.1	ดร.สุกิจ โปธิ์ศิริกุล	อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านค่าย
4.2	ดร.บุญยกุล หัตถิ	อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้อำนวยการโรงเรียนตพรมหาวิทยาลัย
4.3	นายวิทยา รัชญูโชติ	ผู้อำนวยการโรงเรียนโป่งน้ำร้อนวิทยาคม

5. นำแบบสอบถาม เสนอประธานที่ปรึกษางานนิพนธ์และคณะกรรมการผู้ควบคุมงานนิพนธ์ แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน

6. นำข้อมูลจากการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item discrimination power) โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-correlation) พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง .38-.80

7. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) และความสอดคล้องภายในของแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของ Cronbach (1990, pp. 202-204) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่น .98

8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและมีความสมบูรณ์เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามวิธีการดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยได้นำหนังสือจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ในจังหวัดจันทบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 โรงเรียน 152 ฉบับ แล้วเก็บรวบรวมคืนด้วยตนเอง

3. นำแบบสอบถามทั้งหมด 152 กลับคืนครบจำนวน คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

4. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกชุด ภายหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบทดสอบที่ได้รับคืน โดยคัดเลือกเฉพาะฉบับที่มีความสมบูรณ์นำมาวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติ

1. กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละขั้นของแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้หลักธรรมชาติของผู้บริหารโรงเรียน

2. การแปลความหมายคะแนน ได้กำหนดเกณฑ์ความหมายของคะแนนเฉลี่ยของคำตอบโดยแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2535, หน้า 23-24) และแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง ผู้บริหารใช้หลักธรรมชาติในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง ผู้บริหารใช้หลักธรรมชาติในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง ผู้บริหารใช้หลักธรรมชาติในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง ผู้บริหารใช้หลักธรรมชาติในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง ผู้บริหารใช้หลักธรรมชาติในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยมาก

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์การบริหารตามหลักธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี โดยใช้สถิติพื้นฐานค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เขต 17 จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามเพศ และวิทยฐานะ ว่าแตกต่างกันหรือไม่ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบที (t-test)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ว่าแตกต่างกันหรือไม่ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครู
กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัด
จันทบุรี ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเริ่มจากการกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์
ข้อมูลและลำดับขั้นตอนการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันในการเสนอผลการวิเคราะห์และแปลความหมาย ผู้วิจัย
จึงได้กำหนดสัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
F	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงเอฟ (F -Distribution)
t	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงที (t -Distribution)
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นในการยอมรับนัยสำคัญ (Probability)
MS	แทน	ค่าความแปรปรวน (Mean square)
SS	แทน	ค่าผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนแต่ละตัวยกกำลังสอง (Sum of squares)
df	แทน	ระดับชั้นแห่งความอิสระ (Degree of freedom)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพส่วนบุคคล
ของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17
จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามเพศ วิชยฐานะ และประสบการณ์การทำงาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ดังปรากฏผลในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	n = 152	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	50	32.90
หญิง	102	67.10
รวม	152	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 32.90 และเพศหญิง จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 67.10

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวิทยฐานะ

วิทยฐานะ	n = 152	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มีวิทยฐานะ	69	45.40
ไม่มีวิทยฐานะ	83	54.60
รวม	152	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูที่มีวิทยฐานะ จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 45.40 และครูที่ไม่มีวิทยฐานะ จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 54.60

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน	n = 152	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5 ปี	69	45.40
5-10 ปี	40	26.30
มากกว่า 10 ปี	43	28.30
รวม	152	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 45.40 ครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 26.30 และครูที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 28.30

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ดังปรากฏผลในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารตามหลัก
 ธรรมเนียมปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี
 โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงานตามหลักธรรมเนียมปฏิบัติ	<i>n</i> = 152		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. หลักนิติธรรม	4.08	0.58	มาก	1
2. หลักคุณธรรม	4.07	0.57	มาก	2
3. หลักความโปร่งใส	3.97	0.63	มาก	3
4. หลักการมีส่วนร่วม	3.94	0.64	มาก	5
5. หลักความรับผิดชอบ	3.96	0.63	มาก	4
6. หลักความคุ้มค่า	3.90	0.69	มาก	6
รวม	3.99	0.57	มาก	

จากตารางที่ 5 พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับการบริหารตามหลักธรรมเนียมปฏิบัติของผู้บริหาร
 สถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
 เขต 17 จังหวัดจันทบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าคะแนน
 เฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลัก
 ความโปร่งใส ลำดับสุดท้าย คือ ด้านหลักความคุ้มค่า

ตารางที่ 6 ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารตามหลัก
 ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ด้านหลักนิติธรรม
 โดยรวมและรายข้อ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม	n = 152		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	SD		
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบและกฎข้อบังคับต่าง ๆ	3.91	0.73	มาก	8
2. ผู้บริหารปฏิบัติตนตามกฎหมาย ระเบียบ กฎข้อบังคับต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง	4.00	0.76	มาก	6
3. บุคลากรในสถานศึกษายอมรับและปฏิบัติตามคำสั่ง กฎ ระเบียบของข้อบังคับของสถานศึกษา	4.17	0.73	มาก	2
4. ผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณา ตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ โดยยึดระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง หรือข้อตกลง ของสถานศึกษาเป็นหลัก	4.13	0.79	มาก	4
5. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ มีการมอบหมายงานให้กับบุคลากร ได้ทำงานตรงตามความรู้ ความสามารถ	3.96	0.88	มาก	7
6. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะครูและนักเรียน ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับต่าง ๆ ที่จะมียผล บังคับใช้กับสถานศึกษา	4.14	0.78	มาก	3
7. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีระเบียบวินัยตาม จรรยาบรรณวิชาชีพ	4.26	0.70	มาก	1
8. ผู้บริหารสถานศึกษาออกคำสั่งของสถานศึกษา โดยคำนึงถึง สิทธิหน้าที่ของบุคลากร และมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ให้บุคลากรทราบโดยทั่วถึง	4.11	0.76	มาก	5
รวม	4.08	0.58	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีระเบียบวินัยตามจรรยาบรรณวิชาชีพ บุคลากรในสถานศึกษายอมรับและปฏิบัติตามคำสั่ง กฎ ระเบียบของข้อบังคับของสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะครูและนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับต่าง ๆ ที่จะมีผลบังคับใช้กับสถานศึกษา ลำดับสุดท้ายคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ และกฎข้อบังคับต่าง ๆ

ตารางที่ 7 ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมและรายชื่อ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรม	$n = 152$		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	SD		
1. ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม	4.00	0.82	มาก	8
2. ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อบุคลากรในสถานศึกษา ด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม	4.14	0.66	มาก	3
3. ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีงาม	4.00	0.74	มาก	7
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีความรับผิดชอบต่องานที่ตนเองปฏิบัติ	4.11	0.68	มาก	5
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีความอดทน อดกลั้น และมีอารมณ์ หนักแน่นมั่นคง	4.27	0.65	มาก	1
6. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นคนมีเหตุผล รับฟังความคิดเห็น ของผู้อื่น	4.18	0.75	มาก	2
7. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นคนมีความเมตตากรุณา มีความปรารถนาดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และวางตัวใน สถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม	3.97	0.79	มาก	10

ตารางที่ 7 (ต่อ)

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรม	<i>n</i> = 152		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
8. ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อบุคลากรในสถานศึกษา และบุคคลทั่วไปด้วยความสุภาพ อ่อนโยน และมี มนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.06	0.77	มาก	6
9. ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ระบบประเมินผลอย่างเป็นธรรม	3.97	0.78	มาก	9
10. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความเสียสละทั้งด้านกำลังกาย ทรัพย์ และปัญญา เพื่อประโยชน์ส่วนรวม	3.97	0.81	มาก	11
11. ผู้บริหารสถานศึกษาเอาใจใส่ ดูแล สร้างขวัญกำลังใจ บุคลากรในสถานศึกษาอย่างเป็นธรรม	4.12	0.70	มาก	4
รวม	4.07	0.57	มาก	

จากตารางที่ 7 พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ย ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษามีความอดทนอดกลั้น และมีอารมณ์หนักแน่นมั่นคง ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นคนมีเหตุผล รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อบุคลากรในสถานศึกษาด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม ลำดับสุดท้ายคือผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความเสียสละทั้งด้านกำลังกาย ทรัพย์ และปัญญา เพื่อประโยชน์ส่วนรวม

ตารางที่ 8 ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารตามหลัก
 ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี
 ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมและรายข้อ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใส	<i>n</i> = 152		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีความโปร่งใสในการบริหารงาน และสามารถตรวจสอบได้	4.02	0.73	มาก	2
2. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการรายงานผลการรับ-จ่ายเงิน ในสถานศึกษาเสนอแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน	4.18	0.73	มาก	1
3. ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงบประมาณด้านการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นไปตามระบบและโปร่งใส	4.00	0.75	มาก	4
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับปรุงกลไกการทำงานของ องค์กรทุกส่วนให้มีความโปร่งใส	3.88	0.85	มาก	9
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินผลการบริหารบุคลากร อย่างยุติธรรมและโปร่งใส	3.97	0.88	มาก	5
6. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการจัดทำรายงานผลการจัด การศึกษาประจำปีเสนอผู้ที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน	3.91	0.85	มาก	8
7. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ เผยข้อมูล ต่าง ๆ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาด้วยวิธีการต่าง ๆ	3.86	0.80	มาก	10
8. ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินผลการบริหารงาน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง เป็นปัจจุบัน พร้อมเปิดเผยแก่คนทั่วไป	4.02	0.75	มาก	3
9. ผู้บริหารสถานศึกษาพร้อมที่จะรับการตรวจสอบจากบุคคล หรือหน่วยงานภายนอก	3.95	0.82	มาก	6
10. การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษามีการทำงาน ในรูปแบบกรรมการ	3.92	0.79	มาก	7
รวม	3.97	0.63	มาก	

จากตารางที่ 8 พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการรายงานผลการรับ-จ่ายเงินในสถานศึกษาเสนอแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน ผู้บริหารสถานศึกษามีความโปร่งใสในการบริหารงาน และสามารถตรวจสอบได้ และผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินผลการบริหารงาน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง เป็นปัจจุบัน พร้อมเปิดเผยแก่คนทั่วไป ลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการประชาสัมพันธ์เปิดเผยข้อมูลต่างๆ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาด้วยวิธีการต่าง ๆ

ตารางที่ 9 ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมและรายข้อ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการมีส่วนร่วม	<i>n</i> = 152		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ และการวางแผนในการจัดการศึกษา	4.00	0.80	มาก	2
2. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างบรรยากาศแห่งการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา	3.89	0.76	มาก	6
3. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสร่วมตัดสินใจในการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ	3.84	0.77	มาก	7
4. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถและเป็นอิสระ	3.90	0.82	มาก	5
5. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาสำคัญของสถานศึกษา	3.92	0.75	มาก	4

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการมีส่วนร่วม	<i>n</i> = 152		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
6. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา	3.96	0.79	มาก	3
7. ผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นของครูเพื่อการปรับปรุงงานอยู่เสมอ	4.06	0.77	มาก	1
รวม	3.94	0.64	มาก	

จากตารางที่ 9 พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นของครูเพื่อการปรับปรุงงานอยู่เสมอ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ และการวางแผนในการจัดการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสร่วมตัดสินใจในการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ

ตารางที่ 10 ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารตามหลัก

ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี
ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมและรายข้อ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความรับผิดชอบ	<i>n</i> = 152		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้สถานศึกษามีนโยบาย วิสัยทัศน์ และแผนงานที่ชัดเจน	3.97	0.78	มาก	3
2. ผู้บริหารจัดทำคำสั่งหรือบันทึกมอบหมายงานให้แก่บุคลากร ที่รับผิดชอบงานด้านต่าง ๆ ได้รับความทราบ	4.03	0.81	มาก	1
3. ผู้บริหารได้นำโครงการ กิจกรรม หรือแผนงานที่แถลงไว้ ไปดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรมตามที่ได้กำหนดไว้	3.96	0.76	มาก	5
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ ใส่ใจต่อปัญหาที่เกิดขึ้น และพร้อมที่จะแก้ไข	3.91	0.75	มาก	8
5. ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบ ต่อสังคม	3.86	0.83	มาก	9
6. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีปฏิทินการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ และควบคุมให้มีการดำเนินการตามกำหนด	3.97	0.80	มาก	4
7. ผู้บริหารจัดให้มีการดำเนินการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง ตามรายงานและตรวจสอบอย่างจริงจัง	3.95	0.79	มาก	7
8. ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหาร ทำให้ บุคลากรในโรงเรียนรู้หน้าที่และขอบข่ายของตนอย่างชัดเจน	3.95	0.76	มาก	6
9. ผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน จนบรรลุผลสำเร็จ	4.00	0.80	มาก	2
รวม	3.96	0.63	มาก	

จากตารางที่ 10 พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมและรายข้ออยู่ใน

ระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารจัดทำคำสั่งหรือบันทึกมอบหมายงานให้แก่บุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านต่าง ๆ ได้รับความทราบ ผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานจนบรรลุผลสำเร็จ และผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้สถานศึกษามีนโยบาย วิสัยทัศน์ และแผนงานที่ชัดเจน ลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม

ตารางที่ 11 ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารตามหลัก

ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี
ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมและรายข้อ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่า	<i>n</i> = 152		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเหมาะสม	4.05	0.73	มาก	1
2. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการวางแผนการใช้ทรัพยากร คือ คน วัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณอย่างประหยัด	3.90	0.79	มาก	6
3. ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อใช้ในการเรียนการสอน อย่างหลากหลาย	3.94	0.82	มาก	5
4. ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานต่าง ๆ ได้สัมพันธ์กับ เวลาที่กำหนด	3.94	0.81	มาก	4
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับดูแลและการจัดรักษา และซ่อมแซมวัสดุ ครุภัณฑ์ต่าง ๆ ของโรงเรียนให้อยู่ใน สภาพที่ใช้ได้ดีเสมอ	3.89	0.75	มาก	3
6. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ ให้ถูกต้องครบถ้วนเป็นปัจจุบันสะดวกต่อการใช้งานและ ตรงตามความต้องการ	3.95	0.93	มาก	2
7. ผู้บริหารสถานศึกษามีการสำรวจปัญหาและความต้องการ ของโรงเรียนเพื่อใช้ประกอบการวางแผนและกำหนดวิธีการ ดำเนินงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ	3.72	0.89	มาก	9

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่า	<i>n</i> = 152		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
8. ผู้บริหารควบคุมกำกับให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานเต็มความรู้ เต็มความสามารถ และเต็มเวลา	3.85	0.91	มาก	8
9. มีการบริหารงบประมาณอย่างคุ้มค่าเมื่อเปรียบเทียบกับ กับผลงานที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้	3.89	0.82	มาก	7
รวม	3.90	0.69	มาก	

จากตารางที่ 11 พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเหมาะสม ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้ถูกต้องครบถ้วน เป็นปัจจุบัน สะดวกต่อการใช้งาน และตรงตามความต้องการ และผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับดูแลและการจัดรักษาและซ่อมแซมวัสดุ ครุภัณฑ์ต่าง ๆ ของโรงเรียนให้อยู่ในสภาพที่ใช้ได้ดีเสมอ ลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการสำรวจปัญหาและความต้องการของโรงเรียนเพื่อใช้ประกอบการวางแผนและกำหนดวิธีการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามเพศ วิชยฐานะ และประสบการณ์การทำงาน ดังปรากฏผลในตารางที่ 12-17

ตารางที่ 12 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล	เพศ							
	ชาย <i>n</i> = 50				หญิง <i>n</i> = 102			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
1. หลักนิติธรรม	4.02	0.51	มาก	1	4.11	0.61	มาก	1
2. หลักคุณธรรม	4.00	0.52	มาก	2	4.10	0.58	มาก	2
3. หลักความโปร่งใส	3.99	0.54	มาก	3	3.97	0.66	มาก	3
4. หลักการมีส่วนร่วม	3.93	0.58	มาก	6	3.94	0.67	มาก	5
5. หลักความรับผิดชอบ	3.99	0.56	มาก	4	3.94	0.66	มาก	4
6. หลักความคุ้มค่า	3.94	0.62	มาก	5	3.89	0.72	มาก	6
รวม	3.98	0.49	มาก		3.99	0.60	มาก	

จากตารางที่ 12 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
ในทัศนของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 17 จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน

ข้าราชการครูเพศชาย มีทัศนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
ในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัด
จันทบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย
3 อันดับแรก ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความโปร่งใส ลำดับสุดท้าย
คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ข้าราชการครูเพศหญิง มีทัศนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
ในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัด
จันทบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย
3 อันดับแรก ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความโปร่งใส ลำดับสุดท้าย
คือ ด้านหลักความคุ้มค่า

ตารางที่ 13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล
 ของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามเพศ
 โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล	เพศ				<i>t</i>	<i>p</i>
	ชาย <i>n</i> = 50		หญิง <i>n</i> = 102			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. หลักนิติธรรม	4.02	0.51	4.11	0.61	-.79	.43
2. หลักคุณธรรม	4.00	0.52	4.10	0.58	-.91	.37
3. หลักความโปร่งใส	3.99	0.54	3.97	0.66	.17	.87
4. หลักการมีส่วนร่วม	3.93	0.58	3.94	0.67	-.11	.91
5. หลักความรับผิดชอบ	3.99	0.56	3.94	0.66	.43	.67
6. หลักความคุ้มค่า	3.94	0.62	3.89	0.72	.33	.74
รวม	3.98	0.49	3.99	0.60	-.14	.89

จากตารางที่ 13 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
 ในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
 เขต 17 จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
 ทางสถิติ

ตารางที่ 14 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามวิทยฐานะ โดยรวมและ
รายด้าน

การบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล	วิทยฐานะ							
	มีวิทยฐานะ <i>n</i> = 69				ไม่มีวิทยฐานะ <i>n</i> = 83			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
1. หลักนิติธรรม	4.11	0.59	มาก	2	4.06	0.58	มาก	1
2. หลักคุณธรรม	4.15	0.61	มาก	1	4.01	0.53	มาก	2
3. หลักความโปร่งใส	4.03	0.69	มาก	3	3.92	0.58	มาก	4
4. หลักการมีส่วนร่วม	3.97	0.72	มาก	6	3.91	0.58	มาก	5
5. หลักความรับผิดชอบ	3.98	0.68	มาก	4	3.93	0.60	มาก	3
6. หลักความคุ้มค่า	3.98	0.72	มาก	5	3.84	0.67	มาก	6
รวม	4.04	0.62	มาก		3.95	0.53	มาก	

จากตารางที่ 14 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
ในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 17 จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามวิทยฐานะ โดยรวมและรายด้าน

ข้าราชการครูที่มีวิทยฐานะมีทัศนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 17 จังหวัดจันทบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจาก
มากไปน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักความ โปร่งใส
ลำดับสุดท้าย คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ข้าราชการครูที่ไม่มีวิทยฐานะมีทัศนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 17 จังหวัดจันทบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจาก
มากไปน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความรับผิดชอบ
ลำดับสุดท้าย คือ ด้านหลักความคุ้มค่า

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล
 ของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี
 จำแนกตามวิทยฐานะ โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล	วิทยฐานะ				<i>t</i>	<i>p</i>
	มีวิทยฐานะ		ไม่มีวิทยฐานะ			
	<i>n</i> = 69		<i>n</i> = 83			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. หลักนิติธรรม	4.11	0.59	4.06	0.58	.50	.62
2. หลักคุณธรรม	4.15	0.61	4.01	0.53	1.58	.12
3. หลักความโปร่งใส	4.03	0.69	3.92	0.58	1.05	.30
4. หลักการมีส่วนร่วม	3.97	0.72	3.91	0.58	.56	.58
5. หลักความรับผิดชอบ	3.98	0.68	3.93	0.60	.49	.63
6. หลักความคุ้มค่า	3.98	0.72	3.84	0.67	1.18	.24
รวม	4.04	0.62	3.95	0.53	1.01	.31

จากตารางที่ 15 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
 ในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
 เขต 17 จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามวิทยฐานะ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มี
 นัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 16 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล	ประสบการณ์การทำงาน													
	ต่ำกว่า 5 ปี				5-10 ปี				มากกว่า 10 ปี					
	$\bar{X}$		SD	ระดับ	อันดับ	$\bar{X}$		SD	ระดับ	อันดับ	$\bar{X}$		SD	ระดับ
1. หลักนิติธรรม	4.14	0.60	มาก	2	4.10	0.60	มาก	2	3.99	0.54	มาก	1		
2. หลักคุณธรรม	4.14	0.58	มาก	1	4.14	0.55	มาก	1	3.90	0.55	มาก	2		
3. หลักความโปร่งใส	3.98	0.67	มาก	3	4.02	0.64	มาก	5	3.91	0.56	มาก	3		
4. หลักการมีส่วนร่วม	3.93	0.72	มาก	6	4.03	0.62	มาก	3	3.87	0.52	มาก	4		
5. หลักความรับผิดชอบ	3.97	0.67	มาก	4	4.03	0.63	มาก	4	3.87	0.58	มาก	5		
6. หลักความคุ้มค่า	3.94	0.74	มาก	5	3.94	0.75	มาก	6	3.81	0.56	มาก	6		
รวม	4.02	0.61	มาก		4.04	0.59	มาก		3.89	0.50	มาก			

จากตารางที่ 16 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
ในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา
เขต 17 จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน

ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การทำงาน ต่ำกว่า 5 ปี มีทัศนต่อการบริหารตามหลัก
ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ
ค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักนิติธรรม
และด้านหลักความโปร่งใส ลำดับสุดท้าย คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี มีทัศนต่อการบริหารตามหลัก
ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ
ค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักนิติธรรม
และด้านหลักการมีส่วนร่วม ลำดับสุดท้าย คือ ด้านหลักความคุ้มค่า

ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปี ขึ้นไป มีทัศนต่อการบริหารตามหลัก
 ธรรมเนียมปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ
 ค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม
 และด้านหลักความโปร่งใส ลำดับสุดท้าย คือ ด้านหลักความคุ้มค่า

ตารางที่ 17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมเนียมปฏิบัติ
 ของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี
 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงาน ตามหลักธรรมเนียมปฏิบัติ	แหล่งข้อมูล	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
1. หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.64	0.32	.94	.39
	ภายในกลุ่ม	149	50.54	0.34		
	รวม	151	51.18			
2. หลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.68	0.84	2.68	.07
	ภายในกลุ่ม	149	46.85	0.31		
	รวม	151	48.54			
3. หลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	2	0.23	0.11	.28	.75
	ภายในกลุ่ม	149	59.54	0.40		
	รวม	151	59.77			
4. หลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.58	0.29	.69	.50
	ภายในกลุ่ม	149	62.14	0.42		
	รวม	151	62.72			
5. หลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.57	0.29	.71	.49
	ภายในกลุ่ม	149	60.30	0.41		
	รวม	151	60.87			

ตารางที่ 17 (ต่อ)

การบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล	แหล่งข้อมูล	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
6. หลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	2	0.51	0.26	.53	.59
	ภายในกลุ่ม	149	72.00	0.48		
	รวม	151	72.51			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.60	0.30	.92	.40
	ภายในกลุ่ม	149	48.98	0.33		
	รวม	151	49.58			

จากตารางที่ 17 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในที่สนของครุกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารตามหลัก
ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี โดยจำแนกตามเพศ วิทยฐานะ
และประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่ม โรงเรียน
สหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี
ที่ปฏิบัติงาน ในปีการศึกษา 2561 ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น 152 คน จากการสุ่ม
แบบแบ่งชั้น (Stratified sampling) ตามเพศ โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie
and Morgan (1970, pp. 608-610) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม
เกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียน
สหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี
โดยเป็นเกณฑ์มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .38-.80
และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย
($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t -test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว
(One-way ANOVA)

สรุป

การศึกษการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครู
กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัด
จันทบุรี สรุปผลได้ดังนี้

1. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครู
กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัด
จันทบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย
3 อันดับแรก ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความโปร่งใส ลำดับสุดท้าย
คือ ด้านหลักความคุ้มค่า

1.1 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครู
กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัด

จันทบุรี ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีระเบียบวินัยตามจรรยาบรรณวิชาชีพ บุคลากรในสถานศึกษายอมรับและปฏิบัติตามคำสั่ง กฎ ระเบียบของข้อบังคับของสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะครูและนักเรียน ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับต่าง ๆ ที่จะมีผลบังคับใช้กับสถานศึกษา ลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ และกฎข้อบังคับต่าง ๆ

1.2 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครู
กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษามีความอดทน อดกลั้น และมีอารมณ์หนักแน่น มั่นคง ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นคนมีเหตุผล รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อบุคลากรในสถานศึกษาด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม ลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความเสียสละ ทั้งด้านกำลังกาย ทรัพย์ และปัญญา เพื่อประโยชน์ส่วนรวม

1.3 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม
โรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการรายงานผลการรับ-จ่ายเงินในสถานศึกษาเสนอแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน ผู้บริหารสถานศึกษามีความโปร่งใสในการบริหารงาน และสามารถตรวจสอบได้ และผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินผลการบริหารงาน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง เป็นปัจจุบัน พร้อมเปิดเผยแก่คนทั่วไป ลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการประชาสัมพันธ์เปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาด้วยวิธีการต่าง ๆ

1.4 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครู
กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นของครูเพื่อการปรับปรุงงานอยู่เสมอ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ และการวางแผนในการจัดการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน

ของสถานศึกษา ลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสร่วมตัดสินใจในการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ

1.5 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครู
กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัด
จันทบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าคะแนน
เฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารจัดทำคำสั่งหรือบันทึกมอบหมายงานให้แก่
บุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านต่าง ๆ ได้รับความพอใจ ผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน
จนบรรลุผลสำเร็จ และผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้สถานศึกษามีนโยบาย วิสัยทัศน์ และแผนงาน
ที่ชัดเจน ลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม

1.6 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครู
กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัด
จันทบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ย
จากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเหมาะสม ผู้บริหาร
สถานศึกษาจัดให้มีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน สะดวกต่อ
การใช้งานและตรงตามความต้องการ และผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับดูแลและการจัดรักษา
และซ่อมแซมวัสดุ ครุภัณฑ์ต่าง ๆ ของโรงเรียนให้อยู่ในสภาพที่ใช้ได้ดีเสมอ ลำดับสุดท้าย คือ
ผู้บริหารสถานศึกษามีการสำรวจปัญหาและความต้องการของโรงเรียน เพื่อใช้ประกอบการวางแผน
และกำหนดวิธีการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

2. เปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครู
กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัด
จันทบุรี จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. เปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครู
กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัด
จันทบุรี จำแนกตามวิทยฐานะ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. เปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครู
กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัด
จันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

การศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี พบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความโปร่งใส ลำดับสุดท้าย คือ ด้านหลักความคุ้มค่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ส่งเสริมให้ครูมีระเบียบวินัยตามจรรยาบรรณวิชาชีพ อีกทั้งบุคลากรในสถานศึกษายอมรับและปฏิบัติตามคำสั่ง กฎ ระเบียบของข้อบังคับของสถานศึกษา รวมไปถึงเปิดโอกาสให้คณะครูและนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับต่าง ๆ ที่จะส่งผลบังคับใช้กับสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นคนที่เหตุผลรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ปฏิบัติต่อบุคลากรในสถานศึกษาด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม มีความโปร่งใสในการบริหารงาน และสามารถตรวจสอบได้ มีการประเมินผลการบริหารงาน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง เป็นปัจจุบัน พร้อมเปิดเผยแก่คนทั่วไป และในด้านหลักความคุ้มค่า ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในลำดับสุดท้ายนั้น อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนไม่มีการสำรวจปัญหาและความต้องการของโรงเรียนเพื่อใช้ประกอบการวางแผนและกำหนดวิธีการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของนิติธร เพชรกันหา (2550) ได้ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดชัยภูมิ” ผลการศึกษา พบว่า ความรู้เกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่และความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของทรงชัย นกขมื่น (2552) ได้ศึกษาเรื่อง “การพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัย พบว่า ระดับความเป็นธรรมาภิบาลในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระยุทธนา ชุตทองม้วน (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของคณะกรรมการการบริหารโรงเรียน โปล์เทคนิคลานนาเชียงใหม่ ผลจากการศึกษา

พบว่า พฤติกรรมการใช้หลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหาร โรงเรียน โปลีเทคนิคลานนา เชียงใหม่ พบว่า โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน

1.1 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครู
กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัด
จันทบุรี ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ย
จากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีระเบียบวินัยตามจรรยาบรรณ
วิชาชีพ บุคลากรในสถานศึกษายอมรับและปฏิบัติตามคำสั่ง กฎ ระเบียบของข้อบังคับของ
สถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาเปิด โอกาสให้คณะครูและนักเรียนได้แสดงความคิดเห็น
เกี่ยวกับข้อบังคับต่าง ๆ ที่จะมีผลบังคับใช้กับสถานศึกษา ลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา
มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ และกฎข้อบังคับต่าง ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหาร
สถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 17 จังหวัดจันทบุรี มีการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ โดยยึดระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง หรือข้อตกลง
ของสถานศึกษาเป็นหลัก ซึ่งในการออกคำสั่งของสถานศึกษาจะคำนึงถึงสิทธิหน้าที่ของบุคลากร
และมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรทราบโดยทั่วถึง รวมไปถึงการกำหนดหน้าที่
ความรับผิดชอบ มีการมอบหมายงานให้กับบุคลากรได้ทำงานตรงตามความรู้ความสามารถและ
ในส่วนของผู้บริหารสถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ และกฎข้อบังคับ
ต่าง ๆ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในลำดับสุดท้ายนั้น อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา
บางส่วนบริหารงานโดยยึดตามสิ่งแวดลอมและสภาพจริงของสถานศึกษามากกว่าการคำนึงถึง
กฎหมายข้อบังคับที่อาจไม่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของนุปลา
นันท์วิชัย (2556) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการ
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า พฤติกรรมการบริหาร
สถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัย
ของบุญชริกา หนองภักดี (2556) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแกลงบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ระยอง เขต 2 พบว่า พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน
กลุ่มเครือข่ายแกลงบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 โดยรวม
และรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของอรพิน บุญวัฒน์ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง
การศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน
มัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เขต 18 พบว่า ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.2 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษามีความอดทน อดกลั้น และมีอารมณ์หนักแน่น มั่นคง ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นคนมีเหตุผล รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อบุคลากรในสถานศึกษาด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม ลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความเสียสละ ทั้งด้านกำลังกาย ทรัพย์ และปัญญา เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี มีความรับผิดชอบต่องานที่ตนเองปฏิบัติ ผู้บริหารเอาใจใส่ ดูแล สร้างขวัญกำลังใจบุคลากรในสถานศึกษาอย่างเป็นธรรม รวมไปถึงการปฏิบัติต่อบุคลากรในสถานศึกษาและบุคคลทั่วไปด้วยความสุภาพ อ่อนโยน และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและในส่วนของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีความเสียสละ ทั้งด้านกำลังกาย ทรัพย์ และปัญญา เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในลำดับสุดท้ายนั้น อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนมีหน้าที่หรืองานในส่วนของการบริหารสถานศึกษาที่ต้องรับผิดชอบอยู่มาก มีการเดินทางไปอบรม ประชุมหรืออยู่เป็นประจำ รวมไปถึงงานเอกสารที่จะต้องรับผิดชอบมากมาย จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีเวลาที่จะพูดคุยหรือทำงานร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษาเท่าที่ควร สอดคล้องกับงานวิจัยของอรพิน บุญวัฒน์ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของทรงชัย นกขมื่น (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัย พบว่า ระดับความเป็นธรรมาภิบาลในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสมุทรปราการ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระยุพธนา ชูทองม้วน (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของคณะกรรมการการบริหารโรงเรียนโปลีเทคนิคลานนาเชียงใหม่ ผลจากการศึกษา พบว่า พฤติกรรม

การใช้หลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหาร โรงเรียน โปลีเทคนิคลานนาเชียงใหม่ พบว่า โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน

1.3 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครู
กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัด
จันทบุรี ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ย
จากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการรายงานผลการรับ-จ่ายเงิน
ในสถานศึกษาเสนอแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน ผู้บริหารสถานศึกษามีความโปร่งใส
ในการบริหารงาน และสามารถตรวจสอบได้ และผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินผลการบริหารงาน
โดยเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง เป็นปัจจุบัน พร้อมเปิดเผยแก่คนทั่วไป
ลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการประชาสัมพันธ์เปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ ผู้ที่เกี่ยวข้อง
กับสถานศึกษาด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่ม
สหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี
มีการบริหารงบประมาณด้านการจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปตามระบบและโปร่งใส อีกทั้งมีการประเมินผล
การบริหารบุคลากรอย่างยุติธรรมและโปร่งใส และพร้อมที่จะรับการตรวจสอบจากบุคคลหรือ
หน่วยงานภายนอกและในส่วนของผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการประชาสัมพันธ์เปิดเผยข้อมูล
ต่าง ๆ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาด้วยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ใน
ลำดับสุดท้ายนั้น อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนอาจมองว่าสถานศึกษาไม่จำเป็นต้อง
ที่จะต้องเปิดเผยข้อมูลภายในของสถานศึกษาทั้งหมด เพื่อรักษาผลประโยชน์และป้องกันปัญหา
ที่อาจจะเกิดขึ้นกับสถานศึกษานั้น ๆ จึงไม่มีนโยบายเปิดเผยข้อมูลทุกส่วนให้เป็นข้อมูลสาธารณะ
สอดคล้องกับงานวิจัยของอรพิน บุญวิวัฒน์ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของครู
ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า ความคิดเห็นของครู
ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ใน
ระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของพระยุดธนา ชุตทองม้วน (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การใช้
หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของคณะกรรมการบริหาร โรงเรียน โปลีเทคนิคลานนาเชียงใหม่
ผลจากการศึกษา พบว่า พฤติกรรมการใช้หลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหาร โรงเรียน
โปลีเทคนิคลานนาเชียงใหม่ พบว่า โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับ
งานวิจัยของทรงชัย นกขมิ้น (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของ
องค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ

ผลการวิจัย พบว่า ระดับความเป็นธรรมาภิบาลในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสมุทรปราการ อยู่ในระดับมาก

1.4 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครู กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัด จันทบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ย จากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นของครูเพื่อการปรับปรุง งานอยู่เสมอ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิด โอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม ในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ และการวางแผนในการจัดการศึกษา และผู้บริหาร สถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน ของสถานศึกษา ลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสร่วมตัดสินใจ ในการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาของ โรงเรียนในกลุ่ม สหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี เปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาสำคัญของสถานศึกษา รวม ไปถึงการปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถและเป็นอิสระ และผู้บริหารสถานศึกษา สร้างบรรยากาศแห่งการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา และในส่วนของผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม ให้ครูได้มีโอกาสร่วมตัดสินใจในการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติ อยู่ในลำดับสุดท้ายนั้น อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนมองว่าโครงการบางโครงการ ที่จัดขึ้นในสถานศึกษาเป็นโครงการบังคับจากส่วนกลางอยู่แล้ว จึงไม่ได้มีการปรึกษาหารือกับ บุคลากรในสถานศึกษาเพื่อตัดสินใจในโครงการนั้น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของนิดิธร เพชรกันหา (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ นายกองค้ำการบริหารส่วนตำบล จังหวัดชัยภูมิ” ผลการศึกษา พบว่า ความรู้เกี่ยวกับบทบาทอำนาจ หน้าที่และความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า นายกองค้ำการบริหาร ส่วนตำบล มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงชัย นกขมิ้น (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบล: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัย พบว่า ระดับ ความเป็นธรรมาภิบาลในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระยุพธนา ชูคทองม้วน (2550) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของคณะกรรมการการบริหาร โรงเรียน โปลีเทคนิค ลานนาเชียงใหม่ ผลจากการศึกษา พบว่า พฤติกรรมการใช้หลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการ บริหารโรงเรียนโปลีเทคนิคลานนาเชียงใหม่ พบว่า โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน

1.5 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครู
 กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัด
 จันทบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ย
 จากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารจัดทำคำสั่งหรือบันทึกมอบหมายงานให้แก่บุคลากร
 ที่รับผิดชอบงานด้านต่าง ๆ ได้รับทราบ ผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน
 จนบรรลุผลสำเร็จ และผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้สถานศึกษามีนโยบาย วิสัยทัศน์ และแผนงาน
 ที่ชัดเจน ลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม
 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี จัดให้มีปฏิทินการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ
 และควบคุมให้มีการดำเนินการตามกำหนด โดยได้นำโครงการ กิจกรรม หรือแผนงานที่แถลงไว้
 ไปดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรมตามที่ได้กำหนดไว้ และผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติหน้าที่
 ของผู้บริหาร ทำให้บุคลากรในโรงเรียนรู้หน้าที่และขอบข่ายของตนอย่างชัดเจนและในส่วนของ
 ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา
 มีการปฏิบัติอยู่ในลำดับสุดท้ายนั้น อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนมีการดำเนิน โครงการ
 กิจกรรมต่าง ๆ หรือแผนงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา ที่ไม่สอดคล้องกับชุมชนใกล้เคียง ทำให้มีปัญหา
 เกิดขึ้นได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของอรพิน บุญวัฒน์ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความคิดเห็น
 ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง
 จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่าความคิดเห็นของครูต่อ
 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัด
 ระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
 สอดคล้องกับงานวิจัยของพระยุทธนา ชุตทองม้วน (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การใช้หลัก
 ธรรมาภิบาลในการบริหารของคณะกรรมการการบริหาร โรงเรียน โปลีเทคนิคลานนาเชียงใหม่
 ผลจากการศึกษา พบว่า พฤติกรรมการใช้หลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหาร โรงเรียน
 โปลีเทคนิคลานนาเชียงใหม่ พบว่า โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับ
 งานวิจัยของทรงชัย นกขมิ้น (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของ
 องค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัย
 พบว่า ระดับความเป็นธรรมาภิบาลในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัด
 สมุทรปราการ อยู่ในระดับมาก

1.6 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครู
 กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัด

จันทบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ย จากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเหมาะสม ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน สะดวกต่อการใช้งานและตรงตามความต้องการ และผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับดูแลและการจัดรักษา และซ่อมแซมวัสดุ ครุภัณฑ์ต่าง ๆ ของโรงเรียนให้อยู่ในสภาพที่ใช้ได้ดีเสมอ ลำดับสุดท้ายคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการสำรวจปัญหาและความต้องการของโรงเรียน เพื่อใช้ประกอบการวางแผน และกำหนดวิธีการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรีบริหารงานต่าง ๆ ได้สัมพันธ์กับเวลาที่กำหนด มีการสนับสนุนให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เพื่อใช้ในการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย และวางแผนการใช้ทรัพยากร คือคน วัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณอย่างประหยัด คุ้มค่า เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ และในส่วนของผู้บริหารสถานศึกษามีการสำรวจปัญหาและความต้องการของโรงเรียน เพื่อใช้ประกอบการวางแผนและกำหนดวิธีการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในลำดับสุดท้ายนั้น อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนมองข้ามในเรื่องของการสำรวจปัญหาและความต้องการของโรงเรียนก่อนที่จะมีการวางแผนและกำหนดวิธีการดำเนินงาน ซึ่งจะทำให้งานนั้น ๆ เกิดปัญหาได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของนิติธร เพชรกันหา (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดชัยภูมิ” ผลการศึกษา พบว่า ความรู้เกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่และความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล พบว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของทรงชัย นกขมิ้น (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัย พบว่า ระดับความเป็นธรรมาภิบาลในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระยุทธนา ชูคทองม้วน (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของคณะกรรมการการบริหาร โรงเรียน โปลีเทคนิคลานนาเชียงใหม่ ผลจากการศึกษา พบว่า พฤติกรรมการใช้หลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหาร โรงเรียน โปลีเทคนิคลานนาเชียงใหม่ พบว่า โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. เปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัด

จันทบุรี จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะธรรมชาติของเพศชายและเพศหญิง จะมีความระเอียดรอบคอบในการปฏิบัติหน้าที่ มีวุฒิภาวะในการทำงานแตกต่างกันไปตามสภาพงานและเพศ แต่อย่างไรก็ตามเพศที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของทรงชัย นกขมิ้น (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับความเป็นธรรมาภิบาล แตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของเจนยุทธ์ อุ๋นเจริญทวีสิน (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าเพศแตกต่างกัน เห็นว่าปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครู กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัด จันทบุรี จำแนกตามวิทยฐานะ โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิทยฐานะนับว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญ ถึงแม้ว่าครูที่มีระดับวิทยฐานะต่างกัน ก็มีมุมมอง ความคิดเห็น ความพึงพอใจต่อการบริหารของผู้บริหารที่ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ งานวิจัยของเจนยุทธ์ อุ๋นเจริญทวีสิน (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลสมเด็จ ที่มีวิทยฐานะแตกต่างกัน เห็นว่าปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ เทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

4. เปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครู กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัด จันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะถึงแม้ว่าปัจจุบันประสบการณ์การทำงานจะทำให้ผู้ปฏิบัติงาน มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น และสามารถนำเอาสิ่งที่ได้พบ ได้ปฏิบัติจากประสบการณ์ในการใช้ ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ แต่อย่างไรก็ตามก็ไม่ส่งผลต่อแนวคิดในการใช้หลักธรรมาภิบาลไปใช้ ในการบริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของจันทอง นานองตุม (2550, หน้า 90) ได้ศึกษา การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของ ข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า เปรียบเทียบ ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ใน

การบริหารมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด มหาวงษ์ (2554, หน้า 67) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดของครูสังกัด โรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราดพบว่า ครูในจังหวัดระยอง จันทบุรี ตราด ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของนนทพล เรืองวิงค์ (2552) ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายทวารวดีราชตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระแก้ว เขต 2 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลผู้บริหาร โรงเรียน กลุ่มเครือข่ายทวารวดีราช ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์สอนนั้น แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

เพื่อให้การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของ โรงเรียน มีประสิทธิภาพ และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหาร ควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ และกฎข้อบังคับต่าง ๆ และควรมีการกำหนด หน้าที่ความรับผิดชอบ มีการมอบหมายงานให้กับบุคลากรได้ทำงานตรงตามความรู้ความสามารถ
2. การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหาร ควรเป็นผู้ที่มีความเสียสละทั้งด้านกำลังกาย ทรัพย์ และปัญญา เพื่อประโยชน์ส่วนรวม และเป็นคน มีความเมตตา กรุณา มีความปรารถนาดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และวางตัวในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม
3. การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักความโปร่งใส ผู้บริหารควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์เปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ด้วยวิธีการต่าง ๆ และควรมีการปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกส่วนให้มีความโปร่งใส
4. การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสร่วมตัดสินใจในการดำเนินงาน โครงการต่าง ๆ และสร้างบรรยากาศแห่งการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา

5. การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารควรมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ใส่ใจต่อปัญหาที่เกิดขึ้น และพร้อมที่จะแก้ไข และปฏิบัติหน้าที่ โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม

6. การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารควรมีการสำรวจปัญหาและความต้องการของโรงเรียน เพื่อใช้ประกอบการวางแผนและ กำหนดวิธีการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ และควบคุมกำกับให้บุคลากร ได้ปฏิบัติงานเต็มความรู้ เต็มความสามารถ และเต็มเวลา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อทัศนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี

2. ศึกษาความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมของครูในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี

3. ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางของครูในการมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ.
- จตุพร ผ่องสุข. (2550). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล โคกสว่าง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- จรรยา พวงเงินมาก. (2551). ทักษะของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- จรัส สุวรรณเวลา. (2546). จุดบอดบนทางสู่ธรรมาภิบาล: บทบาทของบอร์ดองค์การมหาชน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจนยูทธ์ อุ่นเจริญทีสิน. (2553). ปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จ เขตสามัคคี จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เฉลิม เทียงสงค์. (2549). พฤติกรรมของผู้บริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ชนะศักดิ์ ยูวบูรณ์. (2553). กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดีในการปกครองที่ดี (Good governance). กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- ชนิษฐ์ภัค สิงหลกะ. (2549). การศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณัฐฐา วินิจนัยภาค. (2554). นโยบายสาธารณะ แนวทางการศึกษาแบบสหวิทยาการ โครงการส่งเสริมและพัฒนา. ใน เอกสารวิชาการสถาบันจิตพัฒนาบริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ: พิมพ์ตุลา.

- ทรงชัย นกขมิ้น. (2552). การพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ธัญญา อภิชาติเชียรโกวิท. (2552). การศึกษาพฤติกรรมตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นันทพล เรืองวิวงศ์. (2552). ศึกษาการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายเทศบาลตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิติธร เพชรกันหา. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครอง, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บวรศักดิ์ อูวรรณ โณ. (2545). การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- บุญจันทร์ จันทร์เจียม. (2548). การบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). หลักการวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญญาภา สุทธิวงศ์. (2550). ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารการศึกษาโรงเรียนนุ้มประสงค์วิทยา จังหวัดนนทบุรี. ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- บุญส่ง เจริญศรี. (2550). การศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรองผู้อำนวยการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1-7. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครพนม.

- บุญทริกา หนองภักดี. (2556). *พฤติกรรมกรรมการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแกลงบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- บุปผา นันทวิชัย. (2556). *พฤติกรรมกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. งานนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี. (2546). *รายงานการวิจัยตัวชี้วัดธรรมาภิบาล (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.*
- บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ. (2546). *ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สถาบัน พระปกเกล้า.*
- ปกรณัฎฐ อินทร์มงคล. (2550). *ความพร้อมของข้าราชการครูที่มีต่อการกระจายอำนาจ การบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษา นนทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.*
- ประเวศน์ มหารัตน์สกุล.(2549). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์แนวทางใหม่. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์*
- ประเวศน์ มหารัตน์สกุล. (2551). *การพัฒนาองค์กรเพื่อการเปลี่ยนแปลง (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: เม็ดทราย พรินติ้ง.*
- ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และรัชณี ภูชนะกุล. (2545). *ธรรมาภิบาลกับสังคมไทย. วารสารดำรง ราชนูปภาพ, 3(7), 6-11.*
- ปาริชาติ เทพอารักษ์. (2550). *สุขภาวะของคนไทย จุดเริ่มต้นของความอยู่เย็นเป็นสุข. กรุงเทพฯ: สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา.*
- ปิติเทพ อยู่ยืนยง. (2556). *ธรรมาภิบาล (Good governance) ในสังคม. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.*
- ปิติพงศ์ วรรณรี. (2551). *ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนกับ ประสิทธิภาพการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.*

- พรพรรณ อินทรประเสริฐ. (2550). *องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในทศวรรษหน้า*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พรพิมล วงศ์จันทร์. (2557). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารโรงเรียน นวมินทราชินูทิศสวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระยุกุณา ชูทองม้วน. (2550). *การใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารของคณะกรรมการบริหาร โรงเรียนไทยโปลีเทคนิคลานนาเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พุทธา โพธิ์มะฮาด. (2548). *สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ไพฑูริย์ บัวจิต. (2555). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2*. สารนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์.
- มนทิพย์ ทรงกิตติพิศาล. (2552). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระบบการบริการจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี. (2542). *คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- รัชณี ทีปการ. (2556). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานของโรงเรียน เทศบาล 1 (สดาวร) สังกัดเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รับขวัญ ภาคภูมิ. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษากับสภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

- วลัดดา คำจุมพล. (2551). การศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงาน
ด้านวิชาการของโรงเรียนสาคริทธิวิทยา จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, สถาบันบัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- วิทยา แสงจันทร์. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการกับขวัญ
กำลังใจในการทำงาน ของครูอาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐต่าง ๆ
ทางตะวันออกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกา. ม.ป.ท.
- วิศรา รัตนสมัย. (2543). การรับข่าวสารเพื่อสร้างความตระหนักสำนึกของประชาชนเกี่ยวกับ
การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จังหวัดสงขลา.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวารสารศาสตร์และสื่อ, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศรินารถ นันทวัฒน์ภิรมย์. (2547). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล
อำเภอเมืองลำพูน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิลป์ชัย อวงตระกูล. (2553). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สถาบันราชประชาสมาสัย. (2548). สถาบันธรรมาภิบาลบันดาลสุข. กรุงเทพฯ: กระทรวง
สาธารณสุข.
- สถาบันราชประชาสมาสัย. (2549). กระบวนการวางแผนยุทธศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบัน
ราชประชาสมาสัย.
- สมคิด มหาวงษ์. (2554). การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน
ตามความคิดของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. (2542). การบริหารเชิงกลยุทธ์ (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:
อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สมศักดิ์ แก้วสม. (2549). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2550). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. (2560). รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี. จันทบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2547). คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2552). คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2553). การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good governance). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). หลักธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ: พรีเมียร์ โปร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2555). รายงานการพัฒนาระบบราชการไทย ประจำปี พ.ศ. 2555. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). ปัญหาปฏิรูปการศึกษาแนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สามารถ อินตามูล. (2548). ธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุดจิต นิमितกุล. (2543). กระทบมหาดไทยกับการบริหารจัดการปกครองที่ดี. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- สุนทร ทองคา. (2544). พฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุพล วังสินธุ์. (2545). บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนปฏิรูปการศึกษา. วารสารวิชาการ, 1(4), 32-35.

- สุวรรณ ทองคำ. (2545). *สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อนันต์ ทองดารา. (2551). *การศึกษาความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการ ของผู้ปกครองนักเรียน
โรงเรียนธรรมวาที*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อรทัย แสงทอง. (2551). *หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร:
กรณีศึกษาสถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อรพิน บุญวัฒน์. (2556). *การศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อรุณ รักธรรม. (2547). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา: ทฤษฎีองค์การ*. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- Brown, D. I. (1994). *Decentralization the administrator is guidebook to school district change*.
California: Corwin Press.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of education* (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities.
Educational and Psychological Measurement, 30, 607-610.
- Likert, R. (1967). *The method of constructing and attitude scale*. New York: Wiley & Son.
- Likert, R. (1970). *The human resources: Cases and concept*. New York: Hart Cout Brace B.
- Mercella, C. C. (2010). *Educational governance of the Morogo unified school*. Retrieved from
<http://proquest.umi.com/pqdweb>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ.6218.8/ ว.187

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

15 กุมภาพันธ์ 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. คำโครงการวิจัย
2. เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย นายวันรบ บุญนำ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 5850134 ได้มีความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขต ทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี โดยมี ดร.ชัยพจน์ รังงาม เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ซึ่งในขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ เพื่อการวิจัย ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่อง ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ ของนิสิต ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

(สำเนา)

ที่ ศธ.6218.8/ ว.188

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

18 กุมภาพันธ์ 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

เรียน

ด้วย นายวันรบ บุญนำ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 5850134 ได้มีความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขต ทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี โดยมี ดร.ชัยพจน์ รังงาม เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ซึ่งในขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ เพื่อการวิจัย ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

(สำเนา)

ที่ ศธ.6218.8/ ว.189

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

20 กุมภาพันธ์ 2560

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

ด้วย นายวันรบ บุญนำ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 5850134 ได้มีความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขต ทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี โดยมี ดร.ชัยพจน์ รักราม เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ซึ่งในขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ เพื่อการวิจัย ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนของครูกลุ่มโรงเรียน
สหวิทยาเขตทับทิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้มีทั้งหมด 2 ตอน
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล
2. กรุณาตอบคำถามให้ครบทุกข้อ ตามความเป็นจริง
3. การตอบแบบสอบถามนี้จะไม่ผลเสียใดๆต่อการปฏิบัติงานของท่าน
4. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามแต่ละฉบับนี้ ถือเป็นความลับ จะนำเสนอ

ในภาพรวมเพื่อการวิจัยนี้เท่านั้น

ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านในการตอบแบบสอบถาม และขอขอบพระคุณ
ท่านในความร่วมมืออันดียิ่ง มา ณ โอกาสนี้

วันรบ บุญนำ

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี

ตอนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดตอบแบบสอบถามที่ตรงกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน [ ] ตามสภาพความเป็นจริง

1. เพศ

[ ] ชาย   [ ] หญิง

2. วิทยฐานะ

[ ] มีวิทยฐานะ   [ ] ไม่มีวิทยฐานะ

3. ประสบการณ์การทำงาน

[ ] ต่ำกว่า 5 ปี   [ ] 5-10 ปี   [ ] มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2
แบบสอบถามเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

- คำชี้แจง** โปรดพิจารณาข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้อและพิจารณาว่าผู้บริหารโรงเรียนของท่านมีระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับทัศนของท่านมากที่สุด 1 เครื่องหมาย ต่อ 1 ข้อ ตามเกณฑ์ ดังนี้
- 5 หมายถึง ปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
หลักนิติธรรม						
1.	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายระเบียบ และกฎข้อบังคับต่าง ๆ					
2.	ผู้บริหารปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ กฎข้อบังคับต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง					
3.	บุคลากรในสถานศึกษายอมรับและปฏิบัติตามคำสั่ง กฎ ระเบียบของข้อบังคับของสถานศึกษา					
4.	ผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณา ตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ โดยยึดระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง หรือข้อตกลงของสถานศึกษาเป็นหลัก					
5.	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ มีการมอบหมายงานให้กับบุคลากรได้ทำงานตรงตามความรู้ความสามารถ					
6.	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะครูและนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับต่าง ๆ ที่จะมีผลบังคับใช้กับสถานศึกษา					

ข้อ	หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
7.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีระเบียบวินัยตามจรรยาบรรณวิชาชีพ					
8.	ผู้บริหารสถานศึกษาออกคำสั่งของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงสิทธิหน้าที่ของบุคลากร และมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรทราบโดยทั่วถึง					
หลักคุณธรรม						
9.	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม					
10.	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อบุคลากรในสถานศึกษาด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม					
11.	ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีงาม					
12.	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรับผิดชอบต่องานที่ตนเองปฏิบัติ					
13.	ผู้บริหารสถานศึกษามีความอดทน อดกลั้น และมีอารมณ์หนักแน่นมั่นคง					
14.	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นคนมีเหตุผล รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
15.	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นคนมีความเมตตา กรุณา มีความปรารถนาดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และวางตัวในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม					
16.	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อบุคลากรในสถานศึกษาและบุคคลทั่วไปด้วยความสุภาพ อ่อน โยน และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี					
17.	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ระบบประเมินผลอย่างเป็นธรรม					
18.	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความเสียสละทั้งด้านกำลังกาย ทรัพย์ และปัญญา เพื่อประโยชน์ส่วนรวม					
19.	ผู้บริหารสถานศึกษาเอาใจใส่ ดูแล สร้างขวัญกำลังใจบุคลากรในสถานศึกษาอย่างเป็นธรรม					

ข้อ	หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
หลักความโปร่งใส						
20.	ผู้บริหารสถานศึกษามีความโปร่งใสในการบริหารงานและสามารถตรวจสอบได้					
21.	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการรายงานผลการรับ-จ่ายเงินในสถานศึกษาเสนอแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน					
22.	ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงบประมาณด้านการจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปตามระบบและโปร่งใส					
23.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกส่วนให้มีความโปร่งใส					
24.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินผลการบริหารบุคลากรอย่างยุติธรรมและโปร่งใส					
25.	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการจัดทำรายงานผลการจัดการศึกษาประจำปีเสนอผู้ที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน					
26.	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ เปิดเผยข้อมูลต่างๆผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาด้วยวิธีการต่าง ๆ					
27.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินผลการบริหารงานโดยเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง เป็นปัจจุบันพร้อมเปิดเผยแก่คนทั่วไป					
28.	ผู้บริหารสถานศึกษาพร้อมที่จะรับการตรวจสอบจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก					
29.	การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษามีการทำงานในรูปแบบกรรมการ					
หลักการมีส่วนร่วม						
30.	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ และการวางแผนในการจัดการศึกษา					
31.	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างบรรยากาศแห่งการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา					

ข้อ	ลักษณะรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
32.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสร่วมตัดสินใจในการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ					
33.	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถและเป็นอิสระ					
34.	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาสำคัญของสถานศึกษา					
35.	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา					
36.	ผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นของครูเพื่อการปรับปรุงงานอยู่เสมอ					
หลักความรับผิดชอบ						
37.	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้สถานศึกษามีนโยบาย วิสัยทัศน์ และแผนงานที่ชัดเจน					
38.	ผู้บริหารจัดทำคำสั่งหรือบันทึกมอบหมายงานให้แก่บุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านต่าง ๆ ได้รับความทราบ					
39.	ผู้บริหารได้นำโครงการ กิจกรรม หรือแผนงานที่แถลงไว้ไปดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรมตามที่ได้กำหนดไว้					
40.	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ใส่ใจต่อปัญหาที่เกิดขึ้น และพร้อมที่จะแก้ไข					
41.	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม					
42.	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีปฏิทินการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ และควบคุมให้มีการดำเนินการตามกำหนด					
43.	ผู้บริหารจัดให้มีการดำเนินการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องตามรายงาน					

ข้อ	ลักษณะรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
44.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหาร ทำให้บุคลากรในโรงเรียนรู้					
45.	ผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานจนบรรลุผลสำเร็จ					
หลักความคุ้มค่า						
46.	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเหมาะสม					
47.	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการวางแผนการใช้ทรัพยากร คือ คน วัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณอย่างประหยัด					
48.	ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อใช้ในการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย					
49.	ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานต่าง ๆ ได้สัมพันธ์กับ เวลาที่กำหนด					
50.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับดูแลและการจัดรักษาและซ่อมแซมวัสดุ ครุภัณฑ์ต่าง ๆ ของโรงเรียนให้อยู่ในสภาพที่ใช้ได้ดีเสมอ					
51.	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้ถูกต้องครบถ้วนเป็นปัจจุบันสะดวกต่อการใช้งานและตรงตามความต้องการ					
52.	ผู้บริหารสถานศึกษามีการสำรวจปัญหาและความต้องการของโรงเรียน เพื่อใช้ประกอบการวางแผนและกำหนดวิธีการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ					
53.	ผู้บริหารควบคุมกำกับให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานเต็มความรู้เต็มความสามารถ และเต็มเวลา					
54.	มีการบริหารงบประมาณอย่างคุ้มค่าเมื่อเปรียบเทียบกับผลงานที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้					

ขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ภาคผนวก ค

ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางที่ 18 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถาม

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)
1.	.47	21.	.51	41.	.80
2.	.52	22.	.44	42.	.74
3.	.38	23.	.56	43.	.75
4.	.53	24.	.71	44.	.77
5.	.75	25.	.75	45.	.73
6.	.66	26.	.57	46.	.80
7.	.75	27.	.56	47.	.80
8.	.75	28.	.75	48.	.78
9.	.64	29.	.80	49.	.68
10.	.65	30.	.80	50.	.56
11.	.66	31.	.74	51.	.71
12.	.67	32.	.75	52.	.80
13.	.57	33.	.68	53.	.75
14.	.59	34.	.71	54.	.72
15.	.57	35.	.71		
16.	.57	36.	.72		
17.	.61	37.	.78		
18.	.74	38.	.77		
19.	.68	39.	.74		
20.	.76	40.	.80		

หมายเหตุ: ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามเท่ากับ .98